Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ... 21-һээ гарана | № 66 (14177) | 1976 оной мартын 19, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

КОММУНИС СУББОТНИК ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ ҮҮСХЭЛ РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАД ҺАЙШААН ДЭМЖЭНЭ

...ОСКВАГАЙХИДАЙ ...ЭШЭЭГЭЭР

...оной хабар орон ...ахин түрүүлэн агуу... ...мүндэлүүлһэн ...Сортировочная гэжэ ...депогой коллек... ...И. Ленинэй түрэһөөр ...ойдо зорюулан, ... 17-до коммунис ...үнгэргэхэ гэһэн ...ческа шэнэ үүсхэл ...

...гай энэ суута кол... ...үүсхэлые дэмжэл... ...оноой хабаадалга... ...дай митингнүүд ...заводой вагон ба локо... ...хабсаралгын цехүүдэй ...район дотор ту... ...болобо.

...хабсаралгын цехэй ...низацинн секретарь, ...О. А. Цыпко хүдэл... мэришэдэй митинг нээхэдээ, Москва хотын түрүү предприятинуудай, коллективүүдэй патриотическа шэнэ үүсхэлэй али зэргын ехэ удха шанартай байһые онсолон тэмдэглээ. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай заводой коллектив хадаа энэ хүдэлөөндэ урданайхидаа адли эдэбхитэйгээр оролсохо, тэрэ субботнигой үдэр эрхим шанартай продукци бүри ехээр бүтээн гаргаха, ажалай үндэр дээдэ бүтээсэ туйлаха уялгатайбди. Орон дотор үргэнөөр дэлгэрхэ коммунис субботнигто өөрынгөө коллективэй гэшүүдые тон эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень уряалба.

Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн модошо нарин дархашуул В. И. Тепляков, В. А. Каутский, слесарь В. А. Кожевников, обойщица Н. П. Давыдова, мастернууд А. М. Иванов, И. В. Коннов энэ дурадхалыень халуунаар дэмжээ, коммунис субботнигто нэгэ хүн шэнгэл гаража, ажалай үльгэр жэшээ харуулхыень бусад нүхэдтөө хандаһан байна.

Дүрбэн зуу гаран хүнэй хабаадалгатайгаар локомотив хабсаралгын цехтэ болоһон митинг дээрэ коммунист В. И. Шаровой толгойлдог комсомол-залуушуулай слесарь - автоматчигуудай бригадын коллектив коммунис субботнигой соносхогдоһон үдэр бултаараа ажалдаа гаража, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ, эрхим шанартай ехэ хэмжээнэй продукци бүтээхэ, олоһон салин хүлһэеэ арбадахи табан жэлэй жасада оруулха эрмэлзэлтэй байһанаа мэдүүлээ. Тэдэнэй үүсхэлые слесарь А. Коркин, Николай Петровой нэрэмжэтэ комсомол-залуушуулай бригадын бригадир С. Николаев, ахалагша мастер В. В. Сверкунов болон бусад халуунаар дэмжээ.

Эдэ хоёр коллективэй хүдэлмэришэд апрелиин 17-ной үдэр товарна продукци үйлэдбэрилжэ, олоһон салин хүлһэеэ арбадахи табан жэлэй жасада оруулха юм. Тиигэжэ вагон хабсарагшад 9 мянган түхэригһөө, локомотив хабсарагшад 20 мянган түхэригһөө бага бэшэ мүнгэн олзоёо хамтын хэрэгтэ зорюулхань. Тиимэ уялга абаха зуураа, москвагайхидай патриотическа үүсхэлые бүгэдөөрэн дэмжэхыень заводойнгоо, мүн районойнгоо промышленна предприятинуудай коллективүүдые уряалан хандаба.

Ц. АЮШЕЕВ.
ЛВРЗ-гэй парткомой секретариин орлогшо.

БАРИЛГАШАДАЙ ҮГЭ БАТА

Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай 200 гаран хүдэлмэришэн сугларжа, баярай митинг үнгэргэбэ. Эдэнэр апрелиин 17-ной үдэр коммунис субботнигто хабаадалсажа, В. И. Ленинэй түрэһөөр 106 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ Москва хотын хүдэлмэришэдэй гаргаһан үүсхэлые һайшаан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Республикын суута барилгашан, Социалис Ажалай Герой, 1-дэхи потогой генеральна бригадир Б. А. Полторацкий, партиин XXV съездын делегат Л. Н. Кузнецова, үйлэдбэриин һуралсалай инструктор А. Н. Сипко, 4-дэхи участогай прораб В. Н. Черных гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула оролдожо хүдэлхэ тухайгаа мэдүүлхэ мүртөө, апрелиин 17-ной үдэр бултадаа коммунис субботнигто хабаадалсахыень хүдэлмэришэдые уряалба.

Барилгашад апрелиин 17-ной үдэр 14 мянган түхэригэй ажал хэжэ, энэ мүнгэеэ сүм арбадахи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ жасада оруулха гэһэн шиидхэбэри гаргабад.

В. СЕКРЕТИН.

КПСС-эй XXV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ

...РХИМҮҮД ШАГНАГДАБА

...СР-эй Хүдөө ажа... министерствын кол... РСФСР-эй хүдөө ... ба бэлэдхэлэй ...рилэгшэд, алба ... профсоюзай ...иканска комите... Президиум юһэдэхи ...элые амжалтатай... ...дүүргэхын, мүн 1975 ...тариан болон мал ...продуктнуудые ...үйлэдбэрилхын, гү... ...худалдахын түлөө ...ажахын хүдэлмэри... ...дунда дэлгэр... ...Бүхэсоюзна социа... ...мүрысөөнэй дүн хара...

...СР-эй Хүдөө ажа... министерство, ...эй хүдөө ажа... ...болон бэлэдхэлэй ...рилэгшэд, алба ...дай профсоюзай ...канска комите... ...идиумэй тогтоо... Бүхэсоюзна социа... ...мүрысөөндэ илаһан ...совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинуудай 621 коллективтэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугууд, тус тустань 1.500 түхэригэй мүнгэн шангууд барюулагдаха болобо.

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

Баргажанай аймагай **Уланай совхоз;**

Ярууны аймагай **«Комсомольский» совхоз;**

Захааминай аймагай **Санагын болон СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозууд;**

Кабанскын аймагай **Кабанскын совхоз;**

Хяагтын аймагай **Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз;**

Сэлэнгын аймагай **Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз;**

Бэшүүрэй аймагай **Калининай нэрэмжэтэ колхоз** оролсобо.

* * *

Тэрэшэлэн РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерство болон РСФСР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшадай профсоюзай республиканска комитедэй Президиум тариан ба мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ, бэлэдхэхэ, мүн техникые һайнаар ашаглаха галаар 1975 ондо эрхим үрэ дүн туйлажа, эхэнэр механизаторнуудай дунда социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, илажа гараһан түрүүшүүлдэ П. Н. Ангелинын нэрэмжэтэ ажалай алдар солын бүхэсоюзна шан барюулха гэжэ тогтоогоо.

Тэдэнэй дунда Буряадай АССР-эй Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой тракторист-машинист **Агния Феоктистовна Варфоломеева** оролсобо.

Захааминай аймагай Далахайн совхозой Зуһалан гэжэ газарта һү һаалиин фермэ түбхинэнхэй. Эндэ табан һаалишад, нэгэ адуулагша хүдэлнэ. Һаалишан бүхэн 22 үнеэ даажа абанхай юм. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые 1975 оной сентябрь һарада дүүргээ һэн.

Тус фермые дүй дүршэл ехэтэй, үнинэй һаалишан Ринчин Жамсарановна Доржиева хүтэлбэрилнэ. Эрхим ажалаараа хүн зондоо хүндэтэй болоһон түрүү һаалишан сомоной Соведэй депутат юм.

Р. Ж. Доржиева нёдондо 110 үнеэнһээ 114 тугал абажа гарзагүйгөөр түлжүүлээ. Гадна тэрэнэй нүхэр Гомбо Дамбиевич Шагдуров малаа һайнаар адуулжа, харууһалжа, тобир тарганаар ондо оруулдаг юм.

Коллективэй хүдэлмэрилэгшэд партиин XXV съездын материалнуудтай танилсажа, түрүүшын жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зорилготойгоор хамаг хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү һаалишан Р. Ж. Доржиева.

Д. БАЛДАНОВАЙ фототекст.

...АНАЙ ХАРЮУ

...эй XXV съезд боло... ...бо. Энэ ехэ хурал... ...хүдэлмэрилжэ эхил... ...үдэрнөө бүхы ...дай, хүн түрэлтэнэй ...манай Эхэ ороной ...хото Москва, Съезд... ...ондо хандуулагда... ...а. Бидэ гэр бүлөө... ...зой түб һууринһаа ...юдоной газарта, хо... ...ажаллажа бай... ...тэ энэ ушарые ...угаад, сэнхир экран... ...бди.

...эй ЦК-гай тоосоон Л. И. Брежневэй, ...1980 онуудта СССР-... ажахые хүгжөөхэ ...ялнүүд» гэһэн А. Н. ...элидхэлнүүдые ...тайгаар шагнаа... ...бди. Үнгэрһэн та... ...гуршада ороной... ...сэн бүри түгэс ехэ

Совет хүнүүдэй материальна байдал, оюун сэдьхэл улам баян дэлгэр болоно гэжэ съезд дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ. Түрэл партин, правительствымнай арад зонойнгоо ажаһуудал һайжаруулхын түлөө эсэгэ ёһоной анхарал оролдолго гаргажа байдагын манай колхозой гэшүүдэй ажабайдал дээрэһээ элеэр харагдана. Айл бүхэндэ радиоло, телевизор, хубсаһа угаадаг машина, холодильник гэхэ мэтэнүүд юрын хэрэгсэл болонхой. Гурбадахи айл бүхэн мотоциклтай. Бишье «Урал» түхэлэй мотоциклтайб. Тиихэдэ үмсэдөө хүнгэн машинатайшуул жэл бүри олошорно. Тухайлхада, арба гаран айл болоо ёһотой. Манайхи арбадахи табан жэлдэ хүнгэн машина худалдажа абаха һанаатайбди.

Үнгэрһэн табан жэл минии ажабайдалда онсо удха шанартай, мартагдашагүй саг байгаа. Юуб гэхэдэ, үнинһөө хойшо ухаан зүрхэндөө сэдьхэжэ ябаһан нангин бодолни хүсэлдэжэ, Ленинэй партиин гэшүүндэ абтааб. Тиигэжэ 15 миллион нэгэ үзэл бодолтониие нэгэдүүлһэн КПСС-эй гэшүүн байһандаа омогорхоноб.

Би гэр бүлөөрөө арба гаран жэлдэ хонишоноор хүдэлжэ байнаб. Түсэб, уялгаяа дүүргээгүй жэл үнгэрэгшэ үе соо байгаагүй. Нёдондо зууһаа 103 хурьга, хонин бүриһөө 3,9 килограмм нооһо абажа, хурьган бүхэнөө 24 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээнь илгажа, зуутанай зэргэдэ жагсаа һэм. Нооһо хайшалжа тушааха, шэгнүүр нэмээхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө 3200 түхэриг, хонин ажалда үни удаан хүдэлһэнэй түлөө 2.400 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаабди. Гадна эрхим һайнаар хүдэлһэнэй түлөө 350, түхэригэй шанда хүртөөбди.

Ажалша хүнэй ажабайдал тушаа парти, правительствын анхарал оролдолгонь энэл даа. Энээндэнь юугээр харюусаха гээшэбибди гэжэ гэр бүлөөрөө зүбшэн хэлсэхэдээ, эрхим ажалаараа харюулха гэжэ шиидээбди. Зууһаа 90 хурьга түлжүүлхэ гэһэн урид абаһан уялгаяа съездын нээгдэһэн үдэр дахин зүбшэн хаража, хонин бүриһөө хурьга, 3,3 килограмм нооһо абаха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаабди. Мүнөө 600 хониноо 500 гаран хурьган абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна.

Ч.-Ц. ДОНДУКОВ.
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишон, коммунист.

АНХАРАЛТАЙГААР...

Манай коллективтэ хамта 40 хүн хүдэлнэ. Партиин XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, январь, февраль һарануудай даабари үлүүлэн дүүргэлдээ. Тодорхойлон хэлэбэл, ажалшадай захилаар хубсаһа оёхо түсэб 1500 түхэригөөр үлүүлэгдээ.

Хүн зоной захил хэхэнь жэлһээ жэлдэ олошорно. Илангаяа мүнөө үеын залуушуул гоё һайханаар оёгдоһон хубсаһа үмдэхэ дуратай болоо байнхай. Эндэ оёдолшоһоо дулдыдаха юумэн ехэ болоно. Энэ талаар һайнаар хүдэлжэ байһан хүдэлмэрилэгшэд манайда олон. Жэшээлхэдэ, Елена Сергеевна Атякшинае абаая үзэе. Энэ нүхэр манай комбинадта үнинэй хүдэлдэг юм. Һара бүринөө даабарие хододоо амжалтатай дүүргэдэг. Халаанайнгаа даабарие 120 процент хүрэтэр дүүргэдэг заншалтай.

Мүн эсхэгшэ Галина Нимаевна Содномовае эндэ дурсангүй гарахын аргагүй. Һараһаа һарада абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэдэг, мүн эсхэһэн хубсаһаниинь хүн бүхэндэ һайшаагдадаг юм.

Январь, февраль һарынгаа түсэбүүдые оёдолшон М. Кабакова 106 процент хүрэтэр дүүргэжэ шадаһан байна. Мүн фотограф Галина Черных, сабхишан Иннокентий Елизов гэгшэд түрүү ажалаараа шалгарна. Манай комбинадай коллектив партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй танилсаад, ажал хэрэгтээ шэнэ амжалта туйлахаар зоригжонхой.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВА,
хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын комбинадай инженер.
Хори.

...ПСС-эй ЦК-да ЗҮБЛООН БОЛОБО

...лэй, телевидениин ба ..., информационно ...вэнүүдэй хүтэлбэри... ...зүблөөн мартын 16-... ...эр КПСС-эй ЦК-да бо... ...КПСС-эй XXV съез... ...шиидхэбэринүүд болон ...алнуудые тайлбарилан ...а, шудалха асуудал... ...зүбшэн хэлсэгдээ. Дур... ...эмхи зургаанууд ...эй Центральна Коми... ...тоосоото элидхэл дотор ...эр Л. И. Брежневэй то... ...һон бодомжонууд ба ...нүүдые, съездын ...эринүүдые хүтэлбэри болгохо ёһотой. Съездын материалнуудые үргэнөөр хэрэглэн, научна коммунизмын теориие, КПСС-эй түүхэтэ дүй дүршэлые бүри үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулха, марксистско-ленинскэ суртал бодол болон гол ёһонуудые сэхэ шууд, үндэһэ баримтатайгаар хамгаалха шухала.

Социалис мүрысөө, түрүү дүй дүршэл, түсэбтэ табан жэлэй баатарнуудые бүри һайнаар харуулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгын ба бүхы хүдэлмэриин шанар һайжаруулгын асуудалнуудые хараалан тодорхойлхо һанамжа дурадхалнууд зүблөөн дээрэ хэлэгдээ.

Мэдээсэлэй ба пропагандын эмхи зургаанууд эб найрамдалай, уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө, арадуудай сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай түлөө саашанхи тэмсэлэй совет программа дотор съездээр һайшаагдаһан зорилгонуудай тон шухала, бэелүүлэгдэхээр байһые гүн гүнзэгыгөөр, үнэншэмэ тодоор элирхэйлэн харуулха зэргэтэй.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ.

(ТАСС).

ИЛАГШАДТА ТУГУУД БАРЮУЛАГДАНА

Москва хотодо КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугые барюулалгада зорюулагдаһан, партийна, Соведүүдэй, профсоюзна ба комсомолой эдэбхитэдэй баярай суглаан ажалшадай коллективүүдэй түлөөлэгшэдтэй хамта мартын 17-ной үдэр Союзуудай байшангай Колонно зал дотор болоо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков тиимэ тугые суглаарагшадай альга ташалган доро москвагайхидта барюулба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин суглаанда хабаадаа.

* * *

1975 оной арадай ажахын түсэб болзорһоо урид дүүргэхын түлөө, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөгөөр илагшадта КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугууд болон дурасхаалта тэмдэгүүд республиканuудта, хизаарнууд, областьнууд, городууд болон районуудта, предприятинууд ба эмхи зургаануудта, колхозууд болон совхозуудта барюулагдажа эхилээ.

(ТАСС).

ХҮГЖЭЛТЭ ДЭБЖЭЛТЫН ТҮРҮҮ ЗЭРГЭНҮҮДТЭ

СССР-эй Наукануудай академиин хамтын суглаан

СССР-эй Наукануудай академиин жэлэй хамтын суглаан мартын 17-ной үдэр Москвада нээгдээ.

Суглаанай президиумдэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин, СССР-эй Наукануудай академиин президент А. П. Александров, Наукануудай академиин президиумэй гэшүүд, ороной научна ехэ ехэ түбүүдэй хүтэлбэрилэгшэд һууба.

Энэ суглаае СССР-эй Наукануудай академиин президент академик **А. П. Александров** нээгээ. Совет арадай, бүхы ороной ажабайдалда асари ехэ үүргэ дүүргэхэ түүхэтэ шиидхэбэринүүдые баталан абаһан КПСС-эй XXV съездын һүүлээр манай хамтын суглаан боложо байна. Эдэ шиидхэбэринүүд Наукануудай академиин хүдэлмэридэ сэхэ хабаатай. Орон доторхи научна шэнжэлгэнүүдые тааруугаар залан хүтэлбэрилхын тула академиин ажал ябуулгые саашадань нарижуулан һайжаруулха, научна шэнжэлгэнүүдэй ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ ба эрдэм ухаанай туйлалтануудые үйлэдбэридэ бүри түргэнөөр нэбтэрүүлхэ асуудалнуудые хаража үзэлгэдэ гүбхын түрүүн анхаралаа хандуулха ёһотойбди. Тиихын тула Наукануудай академиин тусхай хамтын суглаае май һарада үнгэргэхэ гэжэ шиидхэгдээ. Совет эрдэм наукын үмэнэ КПСС-эй XXV съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула академиин хараалан тодорхойлхо хэмжээнүүд тэндэ зүбшэн хэлсэгдэхэ, баталагдаха болоно гэжэ президент хэлэбэ.

Жэлэй дүнгөөр лауреадууд бологшодые — ниитын ба байгаали шэнжэлхэ эрдэм ухаанай талаар академиин дээдэ зэргын шагналнуудта хүртэһэн эрдэмтэдые ёһолон тэмдэглэдэг заншалтай болонхойбди. Карл Марксын нэрэмжэтэ алтан медаль КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Сусловта олгогдоһон байна гэжэ мэдээсэе.

Тэрэшэлэн уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Жак Дюкло иимэ үндэр дээдэ шагналда хүртэһэн байгаа. Эндэ сугларагшад минутын туршада дуугай зогсожо, тэрэнэй дурасхаалые хүндэлэн ёһолбо.

Карл Марксын нэрэмжэтэ алтан медалие Наукануудай академиин президент суглаанда хабаадагшадай удаан альга ташалган доро нүхэр М. А. Сусловта барюулаа.

«Манай үе саг — марксизм-ленинизмын илан мандаһан үе саг» гэһэн элидхэлые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **М. А. Суслов** хэбэ.

Үндэр дээдэ шагналые — хүдэлмэришэн ангиин сэсэн мэргэн багша ба вождь, научна коммунизмын үндэһэ һуури табигша Карл Марксын нэрэмжэтэ алтан медалие намда олгоһондонь, СССР-эй Наукануудай академиин президиумдэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэб гэбэ.

Манай орон дотор иимэ шагналай бии болгогдоһон ушар — марксизмын мандан дэлгэрэлгын нэгэ ниитэ хараа шугамтай байһанай, марксистско-ленинскэ суртал бодолой улам ехэ удха шанартай боложо байһанай һүлдэ тэмдэг мүн гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Маркс, Энгельс сэсэн мэргэн эрдэмтэд байхаһаа гадна, уласхоорондын пролетариадай вождьнор байһан юм гэжэ М. А. Суслов тусхайлан дурдаа. Эдэнэр эрдэм наукые «революционно эгээн түгэс удха шанартай хүсэн» гэжэ гоолоод, хүдэлмэришэн ангиие революционно һургаалаар зэбсэглэһэн, пролетариадай политическэ эмхиин шухалын шухала гол ёһонуудые тодорхойлһон байгаа. Научна коммунизмын үндэһэ һуури табигшад революционно теориие олониитэ хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй бодото хэрэгүүдтэй холбохо замуудые заагаа юм.

Капитализмые унагаач усадхаха, коммунис общество тогтоон байгуулха хэрэгтэ хүдэлмэришэн ангиин дүүргэхэ бүхэдэлхэйн түүхэтэ үүргэ тухай Марксын, Энгельсэй һургаалай, мүн хүдэлмэришэн анги ниитын хүгжэлтэ дэбжэлтын эгээн революционно хүсэниинь болохо гэһэн тэдэнэй тобшололой маша сэсэн мэргэн, үнэн зүб байһые бүхэдэлхэйн түүхын цаадахи шатань шэнэ, түгэлдэр хүсэтэйгөөр лаблан баталаа.

Социализм ба коммунизм тухай марксис һургаалай хүгжэлтэдэ В. И. Ленинэй оруулһан хубитые тодорхойлон тайлбарилха зуураа, М. А. Суслов иигэжэ мэдүүлбэ: ленинизм гээшэ империализмын ба пролетарска революцинуудай үеын, колониализмын хүмэрилгын ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй илалтын үеын, капитализмһаа социализмда хүн түрэлтэнэй оролгын, коммунис общество байгуулгын үеын марксизм мүн гэжэ түүхын мүнөө сагай бүхы дүй дүршэл, бодото байдал арсашагүйгөөр тодоруулаа.

Тиимэл ушарһаа хододоо мүнхэ, революционно, саг үргэлжэ хүгжэжэ байдаг, научна, коммунис ёһоной энэ үзэл суртал Марксын ба Энгельсэй һургаал болон хэрэгүүдые сэсэн мэргэнээр үргэлжэлүүлэгшэ Ленинэй нэрэтэйнь таһаршагүй холбоотой юм — марксизм-ленинизм гэжэ нэрлэгдэхэ ёһоороо нэрлэгдэнэ.

Россидахи социалис революци хүн түрэлтэнэй түүхын шэнэ үе сагые — бүхы дэлхэйн оршом соо капитализмһаа социализмда орохо үе сагые нээгээ гэһэн Ленинэй тобшолол бүрин тодоронхой.

Империализм гээшэ экономическа ба политическэ зүришэлдөөнүүдэй туйлай ехээр хурсадаһан, социальна ба национальна дарлалтын бүхы үзэгдэлнүүдэй һужарһан үзэгдэл болоно гэһэн Ленинэй тобшолол мүн лэ бүрин тодоронхой. Капитализмын гол түшэгүүд мүнөө капиталис байгуулалтые дайраһан ниитэ кризисэй хүшэр сохилтонуудта улам ехээр нэрбэгдэжэ байна.

Дэлхэйн революционно хүдэлөөн буурашагүй хүсэтэйгөөр урагшаа дабшана, дэлисэ хэмжээниинь улам үргэдэнэ. Мүнөө сагай дэлхэйн социализм — бодото бэелэлээ олоһон түүхэтэ хэрэг болоно гэһэн марксистско-ленинскэ тобшололые тодорхой баримтануудаар гэршэлэн, М. А. Суслов иигэжэ тэмдэглэбэ: социализм, коммунизм байгуулжа байгаа оронууд, түбхын түрүүндэ Советскэ Союз — дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй хүгжэлтын түгэлдэр бааза болоно.

Марксистско-ленинскэ суртал һургаалай баялиг мүнөө сагта КПСС-ээр, аха дүү Коммунис партинуудаар, бүхы дэлхэйн марксистнууд-ленинецүүдэй хамтын оролдолго хүсэлэлгөөр улам баяжуулагдажа байна. Буржуазна үзэл бодолой бүхы үзэгдэлнүүдтэ эсэргүү эбсэшэгүй тэмсэлтэй нягта холбоотой марксистско-ленинскэ теори хүгжөөхэ эсэшэ сусашагүй хүдэлмэринь уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй үмэнэ бэелүүлэгдэхэ интернациональна уялгымнай тон шухала хубинь болоно гэжэ манай парти тоолоно.

Һаяхан болоод тараһан КПСС-эй XXV съезд мүнөө сагай ниитын хүгжэлтэдэ, научна коммунизмын теориин хүгжэлтэдэ хабаатай тон шухала асуудалнуудые зоримгойгоор, зохёон байгуулхы ёһоор шиидхэлгын эрхим жэшээ болоно гэжэ М. А. Суслов үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Саашадаа шиидхэгдэхэ экономическа, социальна, политическэ ба суртал бодолой зорилгонууд «КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоон, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин шиидхэхэ ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл дотор, съездын бусад материалнууд соо марксизм-ленинизмын хараа бодолтойгоор тодорхойлогдонхой, партиин, бүхы совет арадай хүдэлмэриинь хамтын баян дүй дүршэл шэнжэлэгдэнхэй.

М. А. Сусловай элидхэл анхаралтайгаар шагнагдаһан, альга ташалгануудаар угтагдаһан байна.

Удаа тээнь А. П. Александров М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ алтан медалие М. В. Келдыштэ барюулба. Эрдэм наукада тэрэнэй оруулһан хубитые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө М. В. Келдыш үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ алтан медаль Франциин Наукануудай академиин академик Морис Руада барюулагдаба. Шагналай түлөө үнэн зүрхэнһөө баясажа байһанаа тэрэ элирхэйлэн мэдүүлбэ. Тиигэһэнэй удаа Морис Руа элидхэл хэжэ, мүнөө сагай механикын ба тэрэнэй бодото дээрээ хэрэглэгдэжэ байһан зарим шухала асуудалнуудые тайлбарилаа.

СССР-эй Наукануудай академиин хамтын суглаан мартын 18-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

(ТАСС).

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

ДОРЮУН АЛХАМУУД, ДЭБЖЭЛТЫН ТҮСЭБҮҮД

Коммунис партиин XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэhэн тон гүнзэгы удхатай элидхэлые Хурамхаанай аймагай ажалшад халуунаар угтан абажа, съездын материалнуудые ехэ анхаралтайгаар уншача, шудална.

«Бидэ бултадаа парти ба арад хадаа хүдөө тосхонуудай ажалшадта ехэ hайн даа гэжэ хэлэхэ бүрин үндэhэ баримтатайбди. Урдамнай байhан үнэхөөрөө түйлай ехэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тэдэнэй амжалта түйлахыень хүсэжэ, съездын нэрэhээ юрөөхыемни зүбшөөгыт», — гэжэ Л. И. Брежневэй элидхэл соо хэлэгдэhэн үгэнүүд бидэнэрые, хүдөөгэй ажалшадые, ехэ баясуулаа, улам эршэтэйгээр ажаллаха хүсэл түрүүлээ.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ аймагаймнай ажалшад горитой амжалта туйлаба. Хамта дээрээ 178 мянган центнер ороohон 1975 ондо абтаа. Тиигэжэ гүрэндэ таряа худалдаха жэлэй түсэб 151 процент дүүргэгдэжэ, хартаабха, овощ гүрэндэ худалдаха даабаринууд үлүүлэгдэhэн байха юм.

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ бүри ехээр худалдаха талаар манай республика соо дэлгэрhэн 1975 оной социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй болон ВЛКСМ-эй обкомой тогтоолоор манай аймаг республика соогоо хоёрдохи hуури эзэлээ hэн. Энэ баярта мэдээсэл бидэнние шэнэ илалтануудта зоригжуулна.

Гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб манай аймаг 106 процент, hү—101 процент, ноохо—103 процент дүүргэhэн юм. Тиигэжэ мал ажалай гол продуктнуудые гүрэндэ худалдаха юhэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжо олгогдоо hэн. Гадна үнгэрhэн жэлнүүдтэ гүрэндэ тушаагдаhан малай дунда зэргын шэгнүүр эрид нэмэhэн, үнеэн бүриhөө абтаhан hүнэй хэмжүүр, 1971 онойхитой сасуулбал, 300 килограммаар дээшэлhэн байха юм.

Шэнэ газарай улам ехээр ашаглагдадаг болоhоной, ороohото ургамалнуудай бүри горитойгоор таригдадаг болоhоной ашаар аймагай ажахынууд ороohо үйлэдбэрилгээ табан жэлэй турша соо 17 процентээр дээшэлүүлээ, хартаабха болон овощ урданайхиhaa hураггүй ехээр ургуулаа.

Юhэдэхи табан жэл соо аймагай промышленна предприятинууд хурдан түргөөр хүгжөөгдэжэ, хорин гурбан миллионhoo үлүү түхэригэй продукци бүтээн гаргаба. Энэнь наймадахи табан жэлэйхидэ орходоо, эрбэ миллион түхэригөөр ехэ болоно.

Аймагай промышленна предприятинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ «Сельхозтехникын» Могойтын отделениин, тоhоной заводой, Хурамхаанай болон Дээдэ-Баргажанай лесхозуудай коллективүүд түрүүлнэ. Үйлэдбэриин, соёл гэгээрэлэй, гэр байрын барилганууд үнгэрhэн табан жэл соо үргэнөөр ябуулагдаа, шанарынь улам hайжараа.

Арадай ажахын hалбари бүхэндэ туйлагдаhан амжалтануудта социалис мүрысөөнэй үзүүлhэн нүлөөлхы үүргэ тон ехэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэгые hайнаар эмхидхэhэнэй аша үрэ эли ха юм. Социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ходо ябадаг, суутаа хүдэлдэг нүхэдтөө габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг хүнүүд манда улам олошорно.

Гааргын совхозой ахалагша хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. А. Бадмаевае, Аргатын совхозой түрүү үхэршэн, республикын габьяата малшан Б. С. Дармаевые, hахалиин совхозой тракторна бригадые даагша, Октябриин революциин орденто Г. С. Серебрянниковые, 2010-дахи ПМК-гай шулуушадай бригадые даагша, коммунис ажалай ударник П. Н. Елшиниие, ажалай бусад олон түрүүшүүлые нэрлэмээр байна.

Түрэл Коммунис партиин XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулагдан, аймагай ажалшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөн илангаяа ехэ аша үрэтэй байба. Жэшээнь, Хурамхаанай леспромхоз модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй үнгэрhэн хоёр hарын түсэбые партиин XXV съезд болотор дүүргэхэбди гэhэн социалис уялгаяа болзорhoонь урид бэелүүлээ. В. П. Щукин, В. П. Парамонов гэгшэдэй даадаг модо бэлэдхэгшэдэй бригаданууд энэ мүрысөөндэ илаhан байха юм.

hахалиин болон Хурамхаанай совхозууд гүрэндэ мяха худалдаха 1976 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые партиин съездын нээгдэhэн үдэр дүүргэжэ, хэлэhэн үгэдөө hахал хүрэhэн байна.

Аргатын совхозой Булагай фермын (эрхилэгшэнь Н. Ц. Ширабон) малшад hү haaxa кварталайнгаа түсэб бэелүүлжэ, партиин XXV съездые ажалай эрхим бэлэгээр угтаа hэн. Тиигэжэ аймагай hү haaлиин фермэнүүдэй дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ илаhан тус коллективтэ дамжуулгын улаан вымпел барюулагдаа.

Арбадахи табан жэлдэ манай Эхэ орон бүри баян, бүри хүсэтэй болохо юм. Коммунис партиин табиhан асари ехэ хараа түсэбүүд ажалшадай урма зоригые улам дээшэлүүлжэ, шэнэ үүсхэл болон хүдэлөөнүүд олоор мүндэлнэ. Жэшээнь, «Сельхозтехникын» Могойтын отделениин слесарь А. К. Большаков хубиингаа табан жэлэй түсэбые дүрбэн жэл зургаан hара соо дүүргэхэб гэhэн уялга абаа. Тэрэнэй үүсхэл хаа хаанагүй халуунаар дэмжэгдэжэ байна.

Хурамхаанай совхозой хүдэлмэришэд үhалагдадаг газараа ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэе гэhэн уряатайгаар аймагай ажалшадта хандаа hэн. Тиихэ зуураа, полинууд дээрэ—4500 тонно, нуга сабшалан дээрэ 3000 тонно наг шэбхэ гаргаха, 543 гектар газарта минеральна үтэгжүүлгэ тараахаар шиидэнхэй.

1976 ондо гектар бүхэнhөө 12 центнер ороohо хуряаха, 200 центнер кукурузэ, 120 центнер хартаабха, 150 центнер овощ суглуулха социалис уялга Хурамхаанай совхозой тариашад абаба. Мүнөө энэ совхозой лугомелиоративна табан звено поли болон сабшалангууд дээрэ саhа тогтоожо дүүргээд, наг шэбхэ шэрэнэ, уhалууриин түхеэрэлгэнүүдые заhабарилна.

Үнэтэ энэ үүсхэл партиин райкомдо, аймгүйсэдкомдо hайшаагдаад, аймагай бусад ажахынуудта халуунаар дэмжэгдэнэ.

Үйлэдбэридэ шэнэ онол арганууды үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилго мүнөө табигдана. hахалиин совхоздо аймаг дотор түрүүшын hү haaлиин оньhо коруулагдамал комплекс баригдажа, эбэртэ бодо малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Эндэ 130 толгой симментал үүлтэрэй гунжад асарагдажа, эрхим харууhан доро табигданхай. Саашадаа эндэ сэбэр үүлтэрэй залуу мал үдхэгдэжэ, хүршэ ажахынуудтаа худалдадаг болохо түсэбтэй юм. Манай аймагта нэн түрүүшынхеэ бии болгогдоhон гүрэнэй племстанциин ябуулха ажал нилээд ехэ гээшэл даа.

Гадна, ажахынуудай олонхи hү haaлиин фермэнүүдэй ажал, илангаяа үнеэдые haaлга оньhо коруулагдана.

Гааргын болон Аргатын совхозуудай дүй дүршэлдэ түшэглэн, аймагай бүхы ажахынуудта хонидые зундаа шахан таргалуулха талмайнууд бии болгогдонхой. Залуу үхэр шахан таргалуулха ажахынууд хоорондын комплекс Хурамхаанай совхозой газар дээрэ баригдахаар хараалагданхай.

Ороohото болон тэжээлэй ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар ехэ ажал хэгдэхээр түсэблэгдэнэ. Аймагай тариалан болон сабшалан дээрэ 10 мянган тонно наг шэбхэ, хоёр мянгаад тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдажа тараагдаха. Тус хүдэлмэри мүнөө хурдан түргэнөөр ябуулагдажа байна.

Энэ ажал ябуулгын бүри урагшатай байхын тулада «Сельхозтехникын» Могойтын отделенидэ минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй централизованно склад баригдаа. Тиигэжэ хэрэгтэй минеральна үтэгжүүлгээрнь ажахынуудые хангаха ажал урагшатай болохо жэшээтэй.

Хүрьhыень урбуулангүй газар элдүүрилхэ талаар манай аймагта эрдэмтэд гурбадахи жэлээ шэнжэлгэ ябуулна. Буряадай хүдөө ажахын институдай Василий Борисович Бохиев түрүүгэй бүлэг багшанар, эрдэмтэд манда ехэ туhа хүргэдэг юм. Тус асуудалаар научно-практическа конференци haяар үнгэргэгдэхээ байна.

1976 ондо 25 мянган гектар тариалангые хүрьhыень урбуулангүй элдүүрилхээр түсэблөөбди. Арбан долоо мянган гектар тариалан дээрэ авиаци хэрэглэжэ, буртаг үбhыень зайсуулха hанаатайбди.

Мүнөө жэлдэ ороohото[...] лон тэжээлэй бүхы [...] малнуудай, нуга саб[...]гуудай ургаса дээшэ[...] талаар тодорхой [...] ябуулгануудые [...] зорилго урдаа табиhан [...] аймагай тариашад тар[...]гаа гектар бүриhөө [...] зэргээр 10,3 центнерhээ [...]шо бэшэ ороohо ург[...] абаха уялга абаад, габша[...]гаар ажаллана. Агроте[...]скэ бүхы заабарину[...] дүүргэхын түлөө [...] тэмсэнэ. Мүнөө хабарай [...]рилгада бэлэдхэл аймаг [...]тор яhала hайнаар ябу[...]дана.

Ниитынгээ мал hү[...]дые бүрин бүтэнөөр [...] зүлгэ ногоондо гарга[...] түл олоор абахын түлө[...]ра, фермэнүүдэй ажа[...] шударгыгаар хүдэлнэ.

Малай үбэлжэлгын [...] ябажа байhые хинан шал[...]ха комисси аймагай [...]нуудаар ябажа, бии [...] дутуу дундануудыень [...] усадхаха хэмжээнүүдые [...]на.

Мүнөө хэдэн зуугаад [...]татор, политинформа[...] пропагандист болон лект[...]нүүд КПСС-эй XXV съ[...]дын материалнуудтай а[...]шадые танилсуулха [...]дэлмэри үргэнөөр ябу[...] олониитые ажалай [...] илалтануудта зоригжуул[...]

К. БАДМАЕВ,
КПСС-эй Хурамхаанай райкомой секретарь.

Партийна ажабайдал

ХИНАЛТА БА ШАЛГАЛТА—ГОЛ ХЭРЭГНАЙ

Ажахын байгуулалтын али бүхы hалбаринуудай бэелүүлхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтые хангахын, предприяти, колхоз, совхоз, бригада болон звенонуудай ажал ябуулгые залан хүтэлбэрилхын тула партийна органууд, партийна эхин организацинууд хадаа эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэреэ улам үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ уялгатай.

Энэ заабарие бэелүүлхэ ябадалда өөhэдынгөө абаhан партийна шиидхэбэринүүдэй, коммунистнуудай хэhэн шүүмжэлхы ажаглалта болон оруулhан дурадхалнуудай дүүргэлтые хинаха, шалгаха хэрэгэй hайнаар нүлөөлдэг байhаниинь мэдээжэ. Тиимэhээ энэ шухала хүдэлмэри эмхидхэхэ асуудалда колхозой партийна комитет саг үргэлжын анхарал табидаг байна. Тиигэжэ хиналта, шалгалтын хэрэг яhала гуримшаа, аша үрэншье нилээд дээшэлээ гэжэ хэлэхэ эрхэтэйб.

Партийна суглаанай гү, али парткомой, партбюрогой заседани абаhан алибаа шиидхэбэриин болзор соогоо аша туhатайгаар хүсэндэ хүрэдэг байхын тула эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулха шухала байhые ажабайдал гэршэлэн харуулна.

Эмхидхэлэй хүдэлмэриин түрүүшын шата хадаа суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые зүбөөр шэлэн олохо хэрэг болоно. Партийна ниитын ажабайдалдахи, үйлэдбэридэхи шиидхэхы асуудалнуудые хараahaa алдахагүйн тула удаан болзорой хүдэлмэриин түсэб табидаг байнабди. Тиимэ байхалаараа зүбшэгдэхэ асуудалда эртэнhээ бэлдэхэ, уридшалан коммунистнуудтаа дуулгаха, тогтоолой тодорхой проект зохёохо аргатай болонобди. Саг соонь бодомжотойгоор бэлдэhэн суглаан ульгамаар, коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар боложо үнгэрдэг. Иимэ суглаанай эсэстэ эрилтэ хангама тогтоол абтадаг шуу.

Суглаанууд дээрэ хэлсэгдэдэг асуудалнууд олон янзын болонхой. hүүлэй үедэ, жэшээнь, «Шинин партийна билет уялгална», «Коммунист, Уставай эрилтэнүүдые хэр бэелүүлнэш?», «Коллективэй гэшүүдые үзэл сурталай-политическэ талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бригадирнуудай ба фермые даагшадай хабаадалсаха үүргэ тухай» гэхэ мэтын шухала асуудалнууд зүбшэгдөө hэн. Иимэ асуудалнуудые бэлэдхэл муутайгаар хэлсэжэ боломоор бэшэ ха юм даа.

Гадна, хэнэйшье мэдэhээр, партийна хамтын суглаан дээрэ гү, али парткомой заседани дээрэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай, хүдөө ажахын ямар нэгэн шухала кампаниин ябаса тухай асуудалнууд зүбшэгдэдэг ааб даа. Тиихэдээ тэдэнние партийна удхатай, коммунистнуудай ажал хэрэгтэй, саашадаа бэелүүлхэ зорилготой заатагүй холбодог гээшэбди.

Зүбшэгдэхэ асуудал шиидхэлгэдэ коммунистнуудай хабаадалгые эдэбхижүүлхэ хэрэгтэ hайнаар бэлдэгдэhэн элидхэл ехэ үүргэ дүүргэдэг юм.

Ээлжээтэ суглаанда зүбшэгдэхэ асуудал бэлдэхэ хүдэлмэриие ганса элидхэлшэдэ даалгадаг бэшэбди. Хэрбээ ехэ асуудалай зүбшэгдэхөөр хараалагдаа хадань парткомой нэгэ гэшүүнэй хүтэлбэри доро тусгаар бүлэг нүхэд бэлэдхэл хэдэг байна. Тэдэнэр гансал дутуу дунданууды бэдэрэлгээр хүдэлмэреэ хизаарладаг бэшэ. Харин хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирхэйлдэг, саашадаа ажал хүдэлмэреэ улам hайжаруулха арга замыень заажа үгэдэг шуу.

Хиналта болон шалгалтын хүдэлмэридэ анхарал онсо хандуулдаг, тусгаар бэелүүлhэн хэмжээ ябуулгануудай үрэ дүн харуулhан хэдэн жэшээ эндэ дурдалтай болоно.

Гурбадахи бригадада болоhон нэгэ суглаан дээрэ коммунистнууд үгэ хэлэхэдээ, ажалай түрүү дүй дүршэл, илангаяа ажахын тоосоондо ороhон звенонуудай арга дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ асуудалда анхарал табигданагүй гэhэн шүүмжэлхы ажаглалта хэhэн байгаа. Энэ асуудал зорюута партком дээрэ хэлсэгдээ. Тиихэдээ энэ ушарые шэнжэлэн үзөөд, өөhэдынгөө hанамжа хэлэхыень колхозой ахамад агроном коммунист М. М. Бакиров ба тракторист А. А. Шергин гэгшэдтэ партком даалгаа бэлэй. Парткомой дурадхалаар эдэ хоёр нүхэд иимэ дүршэлгэй танилсахаяа Шэтын область ошожо ерээ. Тэрэнэй удаа 3-дахи бригадада ороohото ургамалнуудые ургуулха ажахын тоосоондо ороhон тусхай звено эмхидхэгдээ. Тиимэ звеное коммунист А. А. Шергин толгойлхо болобо. Тэрэ звеногой бүридэлдэ коммунистнууд В. П. Горбунов, В. Д. Пальшин, А. Р. Патрушев гэгшэд оролсоо. Эндэ партийна бүлэг байгуулаабди. Эмхидхэлшээрнь В. П. Горбунов hунгагдаа hэн.

Партийна бүлэгэй гэшүүд звено дотороо хүсэсэ тааруугаар хубаарилжа, коллективэйнгээ ажабайдалда али болохоор нүлөөлхые оролдоо. Илангаяа социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулhан байна. Коммунистнууд өөhэдөө түрүүлэн дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абадаг hэн. Звеногой гэшүүд бүхэн газарай бодото гэшүүн байhанаа харуулжа шадаа. Газараа эрхим шанартайгаар элдүүрилжэ, hайн ургаса хуряаhанайнгаа түлөө 1974 ондо энэ звено «Газар тариалангые эрхим hайнаар эрхилдэг звено» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Тиихэдэ тус звеногой коллектив гектар бүриhөө дунда зэргээр 20,9 центнер, 135 гектар газарай тус бүриhөөнь 35 центнер ороohо хуряагаа hэн. Харин колхоз дунда зэргээр гектарай 13 центнер ургаса абаа. Үнгэрhэн жэлдэ бүри hайн үрэ дүн туйлаа. Колхозоороо гектар бүриhөө 17 центнер ороohо абаад байхадань, А. А. Шергинэй звено 23 центнертэ хүргэhэн байна бшуу.

Энэ звеногой дүй дүршэл партийна суглаан дээрэ, парткомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Колхозой ахамад агроном М. М. Бакиров тус коллективэй дүй дүршэл согсолжо, бүхы тариашадай хэрэг болгохо хүдэлмэри ябуулhан байна. 1975 ондо нүхэр Шергинэй звеногой арга дүршэлөөр хүдэлхэ зургаан иимэ звено эмхидхэгдээ. Эмхидхэлэй бодото иимэ хүдэлмэри ябуулhанай аша туhаар юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ манай колхоз урданьхээзээдэшье үзэгдөөгүй ехэ ороohо хуряажа абаhан, гүрэндэ ороohо тушааха жэлэй түсэбые дүрбэ дахин үлүүлhэн байнабди.

Зүбшэгдэhэн асуудалаар абтаха тогтоол бэшэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Шиидхэбэриин проект урид бэлдэгдэдэг юм. Зүбшэн хэлсэлгын үедэ коммунистнуудай хэhэн ажаглалта, дурадхалнуудые хараада абан, тэрэнээ бүри мүлиин заhадаг, гуримшуулдаг байнабди. Тиихэдээ тогтоол соо дүүргэхэ болзор, дүүргэлтые хангаха харюусалгата нюурнууд, бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулганууд тодорхойгоор заагдадаг гээшэ. Тиимэ шиидхэбэрие хинахада, дүүргэлтыень шалгахада hонор, бүтэмжэтэй байдаг шуу.

Шиидхэбэринүүдэй хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байhые яажа шалгадаг, хиналта ямараар бэелүүлдэг гээшэбибди? Энэ хүдэлмэридэ шадаал haa олон коммунистнуудые хабаадуулхые хүсэдэг байнабди. Иимэ хэмжээн хадаа коммунистнуудые эдэбхижүүлнэ, хамтын хэрэгэй түлөө тэдэнэй харюусалгыень дээшэлүүлнэ. Шалгалтада хабаадаhан нүхэд шиидхэбэриин хэр зэргэ дүүргэлтэ болоhон тухай парткомдо мэдээсэдэг. Тэрэнэйнь үндэhөөр ямар нэгэн тобшолол хэдэг байнабди. Гадна урда суглаан дээрэ абтаhан тогтоолнуудай хэр хүсэндөө хүрэжэ байhан тушаа, энэ талаар парткомой ямар хүдэлмэри хэhэн тушаа ээлжээтэ суглаа зарлахадаа коммунистнуудтаа соносхожо байдаг ёho манда гуримшанхай.

Шиидхэбэринүүдэй хэр дүүргэгдэжэ байhан тушаа коммунистнуудтаа саг үргэлжэ мэдээсэжэ байдаг болоhон гурим хадаа тэдэнэй эдэбхи эрмэлзэл бадаргана, даahaн хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадагаар хүмүүжүүлнэ.

Гадна партийна шиидхэбэрие ямараар дүүргэжэ байhан тушаа тусгаар даабари абаhан коммунистнууд суглаан дээрэ гү, али парткомой заседани дээрэ тоосоо баридаг байна. Тэрэшэлэн даahaн хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандадаг, партиин Уставай эрилтэнүүдтэ таарахагүй ябадал гаргаhан, журам муутай коммунистнууд нүхэдэйнгөө урда тоосодог болонхой.

Нэгэ иимэ жэшээ дурдаhуу. Нэгэдэхи МТФ-гэй хангалтагүй хүдэлмэри тухай асуудал хэдэн дахин зүбшэгдэhэн байгаа. Хэды тиигэбэшье хубилалта боложо үгэдэггүй hэн. Иимэ байхадань партком эндэхи байдалые нарин нягтаар шалгажа үзөө. Удаань тэндэ партийна нээмэл суглаа зарлаабди. Тэрэ суглаанда фермын бүхы малшад уригдаа hэн. Үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн болоо. hаалишад бэлшээримнай холо, тосхонhoo аяар 25 километрэй газарта оршоно, мал адуулагшаднай үнеэдээ саг соонь суглуулжа, гэдэргэнь бултыень асаржа шаданагүй гэжэ гомдол баряа. Суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн олон хүнүүд тосхон шадар оршодог газарые хорёолжо, hайжаруулагдаhан бэлшээри болгохо, харин тэрэ аяар холын бэлшээрие сабшалан болгохо гэhэн дурадхал оруулаа.

Коммунистнуудай дурадхалаар шиидхэбэри абтажа, hайжаруулагдаhан бэлшээри байгуулха хүдэлмэри хэгдээ. Энэ хэрэгтэ шефүүд — аймагай промышленна предприятинууд ехэ туhа хүргөө hэн. 1975 ондо колхозой табан фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөндэ энэ коллектив хоёрдохи hуури эзэлээ. Нэгэл жэлэй туршада эндэхи hаалишад үнеэн бүриhөө hү haaлгаяа 254 килограммаар ехэ болгожо, хоёр мянганай хилэ булта дабаа.

КПСС-эй XXV съезд дээрэ ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл соо абтаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха ба шалгаха хэрэг бүри hайжаруулха эрилтэ табигдаа. Энэ заабарие бэелүүлэн, парти доторой энэ шухала хүдэлмэрие улам hайжаруулхые оролдохо, үдэр бүриин хэрэг болгохо байhамнай элитэ. Энэ хадаа гол шухала хэрэгнай гэжэ мэдэнэбди.

В. БАЛАГАНСКИЙ,
Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой парткомой секретарь.

Улаан-Үдын аймагай Оронгын совхозой ахалагша хонишон Василий Тудупович Базаровай отарада түл абалга hайнаар түгэсэжэ байна.

Хурьгашад Бүргэд Ринчинов Зинаида Суслова хоёр эдэнэртэ ехэ туhа хүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хурьгашад Б. Ринчинов, З. Суслова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Зэдын аймагай түб hуурин Петропавловкада «Трансельхозтехника» предприятида механигаар хүдэлдэг Георгий Филиппов хүдөө ажахын техникэ hайн мэдэхэ түла заhабариин хүдэлмэри ходо hайнаар хэдэг юм. Тэрэ аймагай ба республикын комсомолой конференциин делегадаар hунгагдаhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механик Г. Филиппов.

А. НИМАЕВАЙ фото.

СЕМИНАР БОЛОБО

КПСС-эй Сэлэнгын райкомдо аймагай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай, тэдэнэй орлогшонорой болон пропагандистнуудай семинар болобо. Эндэ «Арбадахи табан жэл соо Сэлэнгын аймагай хүгжэлтэ тухай» элидхэл аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Н. Михайлов хэбэ. КПСС-эй XXV съездын материалнуудые тайлбарилан ойлгуулха талаар парторганизацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудалаар элидхэл партиин райкомой секретарь С. Д. Ринчинов, научно-техническэ дэбжэлтые хурдадхаха хэрэгтэ коммунистнуудай дүүргэхэ үүргэ тухай элидхэл КПСС-эй райкомой промышленно-транспортна таhагые даагша В. А. Федянин хээ.

Семинарта хабаадагшад КПСС-эй XXV съездын делегат, Социалис Ажалай Герой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ж. Б. Ванкеевэй съездын хүдэлмэри тухай хэлэн хөөрөөе hонирхон шагнаба.

Р. БАЛДАНОВ.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ hОНИН

ТАРИЛГАДА БЭЛДЭЛГЫН ХАРАЛГА

ЧЕБОКСАРА. (ТАСС-ай корр. В. Железнов). Чувашай АССР-эй колхоз, совхозуудай хабарай тарилгада хэр бэлдэжэ байлгын харалга эхилбэ. КПСС-эй XXV съезд дээрэ табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлхын тула хүдөөгэй ажалшад ехэ оролдолго гаргажа байна. Хабарай тарилгынгаа хүдэлмэриин түсэбүүд дотор ороohото болон тэжээлэй ургамалнуудай талмайе ажахынууд үргэдхэхөөр хараална. Үндэр баян ургаса үгэдэг шэниисэ, хара тараан, ешмээн, горох үргэн ехэ талмай дээрэ таригдаха. Үрэнэ хүрэнгын 90 гаран процентнь нэгэдэхи, хоёрдохи классай юм. hайнаар үтэгжүүлэгдэhэн талмай дээрэ тарилга хэгдэхэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо, 1,5 дахин ехэ нютагай үтэгжүүлгэ хээрэ гаргагдаа. Тарилгын талмай дээрэ саhан тогтоогдоhон байгаа.

Апрелиин 1 болотор үргэлжэлхэ ниитын харалгын үедэ хүдөө ажахын оньhон техникэ заhабарилха хүдэлмэри дүүргэгдэхээр хараалагдаба.

БАМ-ай БАРИЛГЫН БУУЛГАБАРИ ХЭГДЭНЭ

ШЭТЭ. (ТАСС-ай корр. Л. Фадеев). Шэтын аэропортhoo ниидэн гараhан АН-2 түхэлэй самолет Байгал-Амарай түмэр замай ерээдүйн станци — Чара тосхон худар шэглэбэ. Ленинградай гидрологическа институдай ба Ригын граждан авиациин инженернүүдые бэлдэдэг институдай агаарhаа мүльhэнэй зузаае тодорхойлдог экспедици тэрэ самолёдоор ошоhон байна. Март-апрель hаранuудта түмэр замай оршон тойронхи гол мүрэнүүдэй, тошонгуудай мүльhэнэй зузаае буулгажа абаха юм.

Ленинградайхид мүльhэнэй зузаае агаарhаа тодорхойлхо өөрсэ янзын арга энэ экспедицидэ дурадхаа, харин ригынхид институтдаа зохёон бүтээhэн радиолокационно түхеэрэлгээ туршан шалгаха байна.

ЗУУН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГА ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

ЯКУТСК. (ТАСС-ай корр.). «БАМ — бүхэсоюзна барилга» — Яхадай республикын Ярославскиин нэрэмжэтэ хизаар нютагаа шэнжэлэлгын музейдэ эмхидхэгдэhэн выставкэ иигэжэ нэрлэгдэнэ. Эндэ табигдаhан фото-зурагууд, номууд ба баримтата бусад материалнууд, мүн харгы замай барилгашадта ошожо, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаhан Яхадай уран зураашадай бүтээлнүүд ехэ барилгын үргэн дэлисэ тухай хөөрэнэ.

Тында — Беркакит гэжэ БАМ-ай участок выставкэ дээрэ гол hуури эзэлнэ. Мэдээжэ яхад уран зураашан Н. Засимовай — «Энээгүүр харгы үнгэрхэ», «Тоннель малталга», «Чульман дээгүүр баригдаhан хүүргэ» ба бусад зурагууд Яхад ороной тайга соогуур ямар ехэ хубилалтанууд боложо байhан тухайнь хөөрэнэ.

Баригдажа байгаа түмэр замай оршондо геологуудай нээhэн байгаалиин баялигууд тухай, Зүүн Сибириин, Алас-Дурна зүгэй газар нютагуудые үндэhөөрнь хубилгаха хото городуудай, промышленна ехэ предприятинуудай проектнүүд тухай выставкэ дээрэ табигдаhан олон материалнууд харагшадта мэдээсэнэ бшуу.

ЗУРГАА МЯНГАН ИЛАГШАД

КИРОВ. (ТАСС-ай корр. Г. Зыков). Арадай уран бэлигтэнэй hайндэр Фаленска районой уран hайханай бүлгэмэй артистнуудай наадаар Кировскэ филармони соо нээгдэбэ. Ажалшадай уран бэлигтэнэй бүхэсоюзна нэгэдэхи фестивалиин тоосоогоор үнгэргэгдэhэн областной харалгын түгэсхэлэй шатада холын хойто хизаарай эрхим түрүү коллективүүд хабаадана.

Районуудай харалгануудта илаhан 6 мянган хүн—малшад, тариашад, механизаторнууд, промышленна предприятинуудай, транспортын, хэлхеэ холбооной хүдэлмэришэд, алба хаагшад Киров хотодо ерээ. Дуушадай ансамбльнууд, духовой ба арадай инструментнүүдэй оркестрнууд, хоорой болон хатарай коллективүүд, дуушад уран hайханай бүлгэмэй hайндэртэ хабаадаха байна.

Эхэ орон, парти, баатар хүдэлмэришэн анги, тариашад тухай зохёолнууд харалгын программада ороно.

ЭЛШЭ ХҮСЭНЭЙ ШЭНЭ «ХҮҮРГЭ»

ТЮМЕНЬ. (ТАСС-ай корр. В. Жиляков). Сургутска ГРЭС—Мегион гэжэ элшэ хүсэнэй шэнэ «хүүргэ» баригдажа эхилбэ. Энэнь 500 киловольт хүсэтэй байха юм. 200 километртэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриин дүүргэгдэhэн тухай барилгашад мэдээсэбэ.

500 гаран тулгын гагнагдамал hуури бариха хүдэлмэри габшагайгаар хэгдэжэ байна. «Запсибэлектросетьстрой» трестын коллектив урда тээнь абаhан социалис уялгануудаа хаража үзөөд, ЛЭП-эй барилгые хараалагдаhан болзорhoо жэлээр урид ашаглалгада тушаахые шиидэбэ.

ЛЭП-500 хадаа Нижневартовск—Сибириин нефть олзоборилгын түбэй райондохи иимэ хүсэтэй түрүүшын лини болохо юм. Тэрэ хото болон эндэхи промышленна предприятинуудые элшэ хүсөөр бата найдамтайгаар хангахаhaa гадна, олон хэбтэшэhээ «хара алта» олзоборилон абалгые проектээр хараалагдаhан хүсэндэнь болзорhoo урид оруулха арга олгохо байна.

РОСТОВ-на-ДОНУ. «Ростсельмашай» комбайн бүтээгшэд КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Юhэдэхи табан жэлдэ ажалай шэн габьяагай түлөө» гэhэн дурасхаалта тэмдэгээр шагнагдаа. Үнгэрhэн жэлдэ завод «Нива» түхэлэй 55.750 комбайн бүтээжэ, Эхэ орондоо үгэhэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эгэдой гол конвейерэй түрүү слесарь-хабсаргагшад В. С. Байдельков, Ю. Б. Кузнецов «Нива» комбайн хабсаргаад байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗАМБУУЛИНДАХИ ЗАВОДУУД

МАНАЙ «Салют-3» гэжэ станци дэлхэйе тойрон ниидэдэг түрүүшын станцинуудай нэгэниинь болоно. Энэ станциин ашаар инженернүүд, эрдэмтэд-туршагшад мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлдэг юм. Энээнһээ гадна, тус станци хадаа замбуулинай дайдада ерээдүйн сагта заводуудые түхеэрхэ зам дээрэхи түрүүшын алхам болоно.

Замбуулинай дайда технологуудые юугээрээ һонирхуулнаб? Замбуулинай онгосонуудта һуужа, түрүүшын хүнүүдэй ниидэхэ үедэ замбуулинда промышленна үйлэдбэри эмхидхэхэ тухай арсалдаан яахадаа гараа һэм? Замбуулиные шэнжэлхэ совет программын гол удхань — замбуулинай дайдые хүнэй аша туһада амгалан ёһоор ашаглалга мүн болоно. Замбуулинай али бүхы шэнжэлгэ хэхэ хэрэгтэ мүнөө гаргашалагдажа байгаа мүнгэ зөөри һүүлэй һүүлдэ хүнүүдтэ эрхэ бэшэ аша туһа хүргэхэ байха. Энэ гаргашын хэзээ харюулагдаха байһан тухай мүнөө бодомжолходо болоно.

Замбуулин, хии агааргүй дэлхэй, агаарай даралтагүй байдал технологуудай урда юрэ бусын зорилгонуудые табина. «Салют-3» станциинхида адли хии агааргүй байдал газар дээрэ байгуулхань бэелүүлэгдэшэгүй гэхээр хэрэг юм. Зүгөөр тиимэ байдал байгуулха хэрэгтэй. Иимэ эрилгэ электронно промышленность табиһа бшуу. Кинескоп, полупроводник, радиолампа гэхэ мэтые огто хии агааргүй байдал байгуулангүйгөөр үйлэдбэрилхын аргагүй ха юм. Хии агааргүй байдал химигүүдтэ, металлургнуудта мүн лэ эды шэнээнээр хэрэгтэй болодог. Газар дээрэхи заводуудые замбуулинда дэгдээн гаргаха гэжэ хэншье түхеэрнэгүй ааб даа. Замбуулинда, жэшээнь, хии агааргүй газарта удаан сагай туршалганууд хэгдэдэг болохо байна. Замбуулинай дайдаар хэгдэдэг мүнөө үеын ниидэлгэнүүд (Марс гү, али Үүрэй солбон тээшэ) хэдэн һара соо үргэлжэлнэ бшуу. Тэрээн шэнгеэр мүнөөнэй замбуулинай аппарадуудта хэрэглэгдэхэ шэнэ приборнууд болон механизмуудые туршаха болзор мүн лэ һунаагдаха болоно. Имагтал дэлхэйе тойрон ниидэдэг зам дээрэхи станцинууд туршалгын цех болохо жэшээтэй. Тэндэл инженернүүдэй хэһэн зүйлнүүд хатуу шанга туршалга гараха байна.

Агаарай даралтагүй байдал медигүүдые мүнөө хүрэтэр һэргылэмжэтэй байлгадаг. Харин технологуудта иимэ байдал хабатай һайн юм. Агаарай даралтагүй эрхэ байдалда фантастнуудай зүүдэлээгүй технологическа хүдэлмэри эмхидхэжэ болохо бшуу. Хэрбээ газар дээрэ агаарай даралтагүй байдал удаан саг соо, 30 секунда соо бэшэ, харин хэдэн час, недели, һара соо бии болгохо арга боломжын бии байбалнь, технологууд замбуулин тухай бодомжолхогүй бэлэй.

Замбуулинай станци дээрэ технологическа ямар хүдэлмэри эмхидхэжэ болохоб? Ямарынь промышленна хэмжээндэ хүрэхэб гэхэ гү, али ашаг үрэтэй байхаб? Энээн тухай СССР-эй лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой, «Союз-7» гэжэ замбуулинай онгосо дээрэ (1969 он) ниидэһэн Виктор Горбатковтой хөөрэлдөө һэмди.

Тэрэ нигэжэ хэлээ һэн:

— Юрэдөө, ехэ үнэтэй сэнтэй, орёо хүндэ дээрэһээ газар дээрэ хэхэдэ бэрхэтэй технологическа хүдэлмэри хэгдэхэ юм ааб даа. «Замбуулиндахи үйлэдбэри» гэһэн үгэнүүдые хэрэглэхэдээ, газар дээрэ хэдэгтээл адли үргэн ехээр үйлэдбэрилхэм гэжэ һаналтагүй. Энэшье ойлгосотой бээз. Бүтээгдэһэн продукциин хэмжээн, мүн шэгнүүр тиимэ ехэ байхагүй болоно. Замбуулинай станциһаа газарта эсаргадаһан продукциин онсо өөрсэ шэнжэнь бүхы гаргашануудаа бардамаар харюулха байха.

Замбуулинай станцинууд дээрэ хэрэглэгдэжэ магад технологическа лининүүдэй нэгэ хэды жэшээ дурдажа үгыт даа.

— Нэгэдэхеэр, газар дээрэ холисолдодоггүй зүйлнүүдһээ нэгэ түрэлэй шудхамал абажа болоно. Иимэ шудхамал электрын элшэ хүсэнэй талаар дабтагдашагүй шэнжэ шанартай юм. Замбуулинда металл болон шэл, металл болон керамика хайлуулан шудхажа болоно. Хөөһэтэнги шанартай гэгдэдэг материалнууд хожомоо ехэ хэрэглэмжэтэй байха. Замбуулинай дайдада агаарай даралтагүй байдалда модон шэнги хүнгэн, юрын булад шэнги хатуу хөөһэтэбэри булад абажа болохо. Энэнь замбуулинай дайдада юумэ бүтээн түхеэрэгшэдтэ аргагүй хэрэгтэй байха бшуу.

Хэдышье оролдоо һаа, газар дээрэ аятай зохид, бүмбэгэрхэн зүйлнүүдые гү, али сэб сэбэрхэн материалнуудые хэхын аргагүй гээшэ. Агаарай даралтагүй байдалда иимэ үйлэдбэри, жэшээлхэдэ, оптическа аппаратурын объективүүд болохо шэл хэхэ үйлэдбэри эмхидхэжэ болоно.

Замбуулинда хэгдэһэн тон шухаг шэнэ эм дом мүн лэ медицинэ абаха байна. Жэшээлбэл, вакцинануудые абаха бшуу.

Тобшоор хэлэхэдэ, замбуулинай станцинууд удахагүй хэзээ нэгэтэ замбуулинай дайдадахи заводууд болохол байха,—гэжэ Виктор Горбатко үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.—Ерээдүйн сагта хүн түрэлтэн замбуулинай промышленна томо комплекснуудые залан хүтэлдэг болохо. Энэ хадаа космонавтикын хүгжэлтын гол шухала һалаануудай нэгэниинь болоно.

Алексей ГОРОХОВ,
АПН-эй тусхай корреспондент.

○ 1976 он ○ МАРТ ○

Эрдэм, техникын ба социальна хүгжэлтын тон шухала асуудалнуудта эрдэмтэдэй гол анхарал хандуулха. Эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэһээ экономико, соёл культура, эрдэм, техникын өөрынь амжалтатай хүгжэлтэ ехээр дулдыдана. Оронойнмай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ургалтада, ерээдүйн техникэ ба технологи байгуулгада шэнэ зам, арга боломжо нээжэ үгэхэ шэнжэлгэнүүдэй саашанхи хүгжэлтэ хараалха.

(СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдһээ).

ХҮНҮҮД БА ШУУЯАН

ШУУЯАНТАЙ тэмсэхэ түрүүшын шэнжэлгэнүүд манай орон дотор үшөө гушаад онуудта хэгдээ һэн. Мүнөө эдэ асуудалнуудые хэдэн арбаад элдэб организацинууд эрхилдэг юм.

Городуудые түсэблэн бариха талаар институдай лабораториин хүдэлмэридэ хоёр шэглэл тодорхойлогдоо: городой бүхы шуугаанай 80 шахуу процентые үгэдэг харгы замай шуугаантай тэмсэхэ, тиихэдээ бүхы Москва дотор, мүн тэрэнэй микрорайонуудта город барилгын шэнэ гол ёһонуудые зохёохо ябадал болоно.

Түрүүшынь зорилго шиидхэхэдээ, лабораториин хүдэлмэрилэгшэд Москвагай гудамжануудта зорюулжа, шуугаанай тусхай картануудые зохёон табяа. Иимэ картанууд автомашинануудай ябасые шэнээр хубаарилхадань хэрэгтэй газартань тоннель, эстакада барихадань туһалха юм. Москвагай гудамжануудые зубшаад, ногоон зурууд модод таригдаха, газараар хэһэн тусхай далан гү, али бетон хананууд түхеэрэгдэхэ байна.

Ниислэл хотын гудамжануудта шуугаа тодорхойлхо хэдэ хэдэн түхеэрэлгэнүүдые мэргэжэлтэд ухаалан зохёогоо. Һаяар тэдэнэй суглуулһан тоо, баримтанууд тоололгын түбтэ дамжуулагдажа эхилхэ. Энэ түб хаана, ямар газарта эгээл ехэ шуугаатайб гэжэ тодорхойлхо юм. Тиигэжэ энэ шуугаае бага болгохо тушаа яаралтай шухала хэмжээнүүд абтаха бшуу.

Лабораториин дурадхалнуудые Моссовет хараадаа абадаг, гэр байра бариха газарта ерээдүйн сагта хэр зэргэ шуугаатай байхаб гэжэ уридшалан шэнжэлээгүй һаа, мүнөө город соо байрын нэгэшье гэр баригдахагүй жэшээтэй. Һаяын сагта Москвае тусхай зононууд—промышленна, хүн зоной ажаһуудаг болон амаралтын зононууд болгон хубаарилха гуримаар барилга хэгдэхэ байна. Иимэ зоно бүхэндэ шуугаанай эгээл дээдэ хэмжээн тогтоогдодог.

Хүн зоной ажаһуудаг микрорайонууд мүн лэ хэдэн зононууд болгожо хубаагдаха ёһотой: харгы зам зубшаад — хүнүүдэй ажаһуудаггүй байра байдал (худалдаа нэймаанай, соёлой, ажаһуудалай хэрэглэмжын байшангууд, гаражууд), саада тээнь — үсөөн дабхар байрын гэрнүүд, һүүлээрнь — үндэр байшангууд, тэдэнэй саада талаһань хүүгэдэй эмхи зургаанууд, һургуулинууд, амаралтын зононууд түхеэрэгдэхэ зэргэтэй.

Иимэ үргэн ехэ программые бэелүүлхэ гээшэ нэгэхэн жэлэй зорилго бэшэ. Тиибэшье энэ зорилго түсэбэй ёһоор бэелүүлэгдэнэ.

Андрей ГОРБАТОВ,
АПН-эй корреспондент.

НИИСЛЭЛ хотын баруун-хойто хубида шэнэ байрын гэрнүүдые бариха проект Моссовет баталһан юм. Эндэхи бүхы гэрнүүд, тэрэ тоодо магазинуud, гаражнууд, машинануудай байдаг газарнууд, аллейнүүд городой шуугаанһаа өөрэ онсо хаалтаар хамгаалагданхай байха. Энэ проект табиха үедэ эрдэмтэдэй дурадхалнууд хараада абтаа. Эдэ дурадхалнуудые город бариха талаар Түбэй эрдэм-шэнжэлэлгын, проектнэ институдай городой шуугаантай тэмсэдэг лаборатори зохёоһон байгаа.

МОДОН—БЕТОН

Урдань уляаһан хэндэшье — нарин дарханда, модошо дархашуулда огто хэрэгтэй болодоггүй байгаа. Иимэ модон һэрхигэр оодэгүй, голынь үмхирхэсэ һанадаг һэн. Тиигэжэ ородой ойн энэ гоё һайхан модон дархашуулда голуулшадаг байһан гэхэ. Харин модоор бариһан урда саган бүхы һүмэнүүдэй хушалта уляаһанай тэбхэрхэн хабтагайхануудаар хэгдэһэн байба. Ростов-Ярославскын Кремлиин һүмын уляаһан хушалта 300 жэлдэ нара һалхинда, хура бороодо, уһа саһанда яаншьегүй байха юм. Иимэ ташха ондоо баримтануудһаа хайшан гээд зүб тобшолол хэхэб? Хэхэнь бэлэхэй юм: уляаһан бүхэн гээд лэ, адли бэшэ байдаг...

Зуун жэлэй хүбшэ ой соо модо отологшод шэлбүүһэтэ модотой хамта уляаһа мүн лэ унагаадаг. Зүгөөр зуу наһатай хасууриин хүсэд ургаха наһандаа һуужа байхадань, уляаһан хүгшэржэ һалашаһан модон болоод байдаг. Хэрбээ гэрэнние жараад жэл урда тээнь унагаагаа һаа... Дүшэ наһатай уляаһан бетондо адли шанартай байдаг: улам удаан саг соо хэрэглэхэдэ, тэрэ бүри хатуу бүхэ шанартай болодог.

Юрын уляаһанууд гайхамшагта шэнжэ шанартай гэжэ Костромскойн ой модоной туршалгын станциин хүдэлмэрилэгшэдэй шэнжэлгэ харуулна.

Кострома.

В. ПАШИН,
ТАСС-ай корр.

БОРОО ХААНАҺАА ОРОНОБ?

Радиолокационно техникын хүгжэхэтэй хамта үүлэнүүдые «досоо талаһаань» шэнжэлжэ захалһан байна. Үүлэн доторхи «нягта» талань экран дээрэ харагдадаг болоо. Энэ «нягта» үүлэн хадаа дохёонуудые шангаар үгэдэг юм. Иимэ үүлэн шииг нойто элбэгтэй байдаг гэжэ удаан саг соо тоологдодог байгаа.

Юрэл хүнэй нюдөөр ба радиолокаторай ашаар харагдадаг үүлэнүүд бэе бэеһээ ташха ондоо гэжэ Главгидрометео-албанай түбэй аэрологическа лабораториин бүлэг хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн хүдэлмэри тодорхойлһон байна. Шэнжэлхы тус хүдэлмэрииe СССР-эй Министрнүүдэй Советэй ухаалан зохёолгын ба нээлтэнүүдэй талаар Гүрэнэй комитет буридхэлдэ абанхай. Нюдэндэ харагдамаар дуһалһаа буридэһэн үүлэнүүд гол түлэб хэдэн арбаад микронһоо ехэ бэшэ радиустай жэжэхэн хубинуудһаа буридэдэг байба. Гэбэшье бүри томо хубинуудтай зэргэлээд байдаг гү, али зарим хубяараа худхаршаһан байдаг юм. Эдэ томо хубинууд өөһэдын, хүнэй нюдэндэ харагдасагүй үүлэнүүдые буридүүлдэг байна. Бүхы үүлэнэй юрэнхы шииг нойтонтой сасуулхада, энэ үүлэн нэгэ шахуу процент уһатай байдаг байба. Тиихэ зуураа, тэрэ хадаа радио-дохёогой гол дамжуулагшань болоно.

Энэ баримта теоретическэшье, бодото байдалдашье тон ехэ удха шанартай. Хүнэй нюдэндэ харагдадаг ба радиолокационно хилэнүүдэй хоорондохи холбоо барисаанай гол жама ёһонуудые тогтоогоод байхада, самолёдуудай аюулгүйгөөр ниидэлгые нилээд һайжаруулха арга олдоһон байна. Радио-долгинуудай таран туяаралгые тодоруулһанай ашаар үүлэнүүдэй хэр зэргэ ехэ уһатай байһые, шииг нойтоной хэр элбэг байһые аяар холоһоо тодорхойлхо ашаг үрэтэй арга методүүд байгуулагдаа.

С. БУНИН,
ТАСС-ай корр.

Ленинградай университедэй ядерна физикын кафедрын эрдэмтэд рентгено-радиометрическэ аргаар шэнжэлдэг түхеэрэлгын шэнэ, бүри һайн болгогдоһон модель ухаалан зохёобо. Тэрэнэй туһаламжаар газар доро хэбтэһэн гушаад тойрон ондо ондоо янзын ашагта малтамалай бии байһые тодорхойлжо болохо.

Рентгено - радиометрическэ шахтна анализаторай хэдэг хүдэлмэри энэ зураг дээрэ харуулагдана. (АПН).

ТАКСИН БАЙРА

КИЕВ. (ТАСС). Хүнгэн автомобильнуудай байха зургаан дабхар гараж эндэ баригдаба. Энэ гараж соо мянга табан зуун «Волга» машина багтаажа болохо юм. Эдэ хүнгэн автомобильнууд бүхы Киевэй таксинуудай хахадынь шахуу болоно.

Тус гаражай зургаан дабхарнуудта машинануудай байха байранууд түхеэрэгдэнхэй. Дээдэ дабхарнуудта тэдэнэр тусхай харгыгаар ябажа гарадаг. Сэбэр агаар татажа оруулдаг хүсэтэ агрегадууд хэрэглэгдэһэн газые сэбэрлэдэг. Энэ байшан соо үбэлэйшье хүйтэндэ дулаан байдаг. Тус гараж халуун агаараар дулаасуулагдадаг юм.

БУЛАДЫЕ ХАМГААЛАГША

Ташкентын конструкторнууд уһанай булад соргонуудые бетоноор хушаад туршаһан байна. Иимэ соргонуудые цемент элһэн хоёрой холисо абажа, нимгэхэнээр хушадаг машинануудые тэдэнэр ухаалан зохёогоо. Ихэдэнь дабһалиг хүрьһэтэй газар соогуур татагдаһан уһанай сорго таба дахин хатуу бүхэ байдаг юм. Мүн эды шэнээнээр металлай гаргаша бага болодог жэшээтэй.

Центрифуга руу нимгэхэн булад хоолой хэгдэдэг юм. Тиигээд тэрэнние бетоноор шудхадаг. Энэ бетониинь эрьелдэжэ байһан металлые газаа, досоо талаһаань тэб тэгшэхэнээр хушажархидаг байна. Хатаалгын камера соо сүүдхэ байхадаа, энэ сорго 38 атмосферын даралта дааха шадалтай байдаг. Нигэжэ бүтээгдэһэн сорго час соо 30 километр түргэн урасхалтай уһанда муудахашьегүй, яахашьегүй юм.

Газар соогуур татагдаһан юрын булад сорго уһанда угаагдан эдигдэдэг байна. Харин бетоноор хэһэн хушалта хадаа сагай ошохо тума бүри хүдэр бүхэ болодог.

Мүнөө шэнэ соргонуудые бүтээхэ орон доторхи түрүүшын цехэй түхеэрэлгэ Каршинска уһалууриин-хабсаргалгын заводто хабсаргагдаба. Энэ завод жэлдээ 200 километр утатай соргонуудые гаргадаг байха.

(ТАСС-ай корр.).

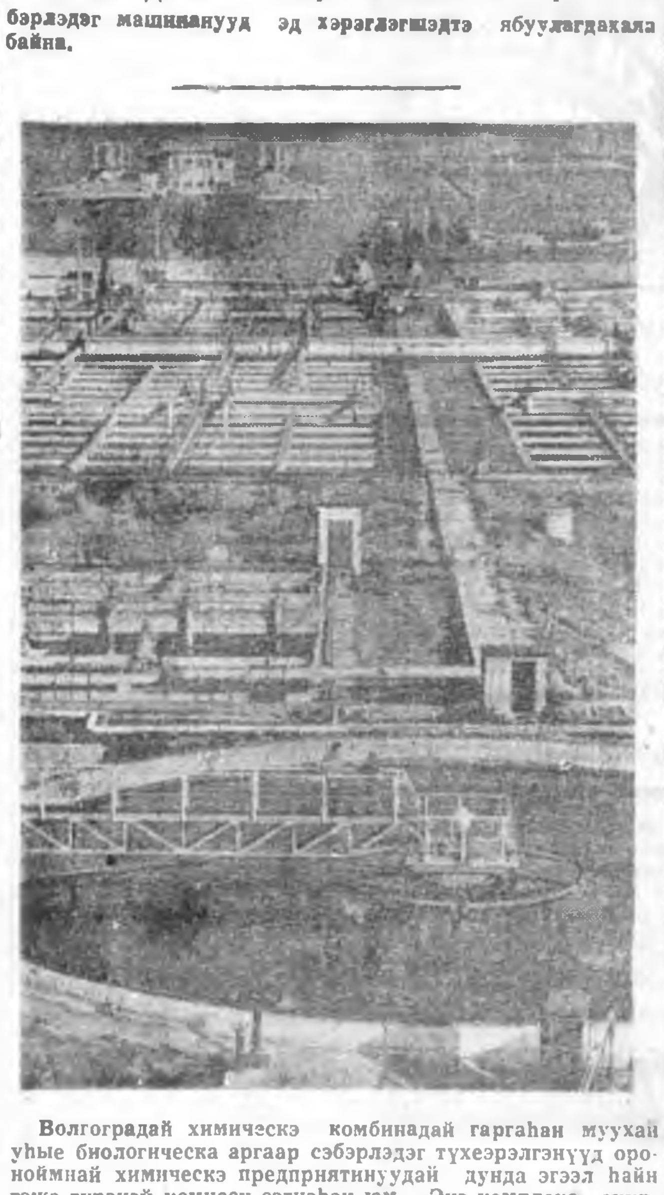
Ташкент.

Казань хотын авиационно институдай доцент Олег Сидоров, механик Михаил Бызов гэгшэд «КамАЗ» түхэлэй автомобилиин моделиие аэродинамическа хоолой соо туршахаяа бэлдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Воронежсельмашай» орооһо сэбэрлэдэг машинанууд эд хэрэглэгшэдтэ ябуулагдахаяа байна.

Волгоградай химическэ комбинадай гаргаһан муухан уһые биологическа аргаар сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнүүд оронойнмай химическэ предприятинуудай дунда эгээл һайн гэжэ гүрэнэй комисси сэгнэһэн юм. Энэ комплекс сүүдхэ соо 150 мянган кубометр уһа сэбэрлэхэ хүсэтэй. Волго руу литршье муухай уһан хаягдахаяа болёо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус комбинадай уһа сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд.

(АПН).

Засагай дээдын зургаануудта

АВТО-АЖАХЫНУУДТА ТОО БҮРИДЭЛ ҺАЙЖАРУУЛХА

Автомобильна транспортын зарим предприятинуудта автомашинаар хэһэн хүдэлмэри тоолохо, зүб мэдээсэл үгэхэ талаар ехэхэн дутагдалнуудай байһые республикын Финансын министерство болон арадай хиналтын комитет элирүүлээ гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан абаһан тогтоол соогоо тэмдэглэбэ.

Автомашинаар хэгдэһэн хүдэлмэри ехэ болгон бэшэхэ, нюдэ далдалха ушарнууд дайралдана, автомобильна ажахынуудай ажал хүдэлмэри наринаар хинагдана, шалгагданагүй.

Олохон автопредприятинуудта путевой листнүүдые һалаар, буруугаар, заримдаа жолоошод ооһэдөө тэмдэглэнэ. Тэндэнь автомашинын хаагуур, ямар һуурин тосхонуудаар ябаһан, хэды шэнээн ашаа зөөһэн тухай бэшэгдэнэгүй. Тэрэнһээ болоно автомашинын хэһэн ажал ехээр бэшэгдэнэ. Жолоошодто салин нэмэгдэжэ үлүүгээр түлэгдэнэ, автомашина абаһан ажахынуудһаа, хүн зонһоо ехэ түлбэри абтана, автопредприятинуудай хэһэн хүдэлмэри, ажалай бүтээсэ, олзо доход үндэһэгүйгөөр нэмэгдэнэ.

Иимэ ушарнууд «БАМтоннельстрой», «Нижнеангарсктрансстрой» трестын автобазануудта, Буряадай транспортна управлениин зарим предприятинуудта, «Сельхозтехникын» нэгэдэлдэ, «Бурводстрой» трестдэ, «Востсибстрой» трестдэ дайралдана. Автопредприятинуудай автомашинын хэһэн хүдэлмэри үлүүгээр харуулдагай түлөө предприяти, барилгын организацинин, колхоз, совхозуудай, оптово база болон худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай зарим хүтэлбэрилэгшэд зэмэтэй.

«Түсэб, уялгануудай дүүргэлтын мэдээсэл наринаар хинаха, гүрэнэй мэхэлхэ ушар усадхаха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй 1961 оной май 19-нэй тогтоолые дүүргэхэ талаар байгаа дутуу дундануудые тэды усадхаха шухала хэмжээ абахыень автопредприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалба.

АВТОМАШИНАНУУДАЙ ХАРАЛГА

СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй 1972 оной июлиин 20-ой тогтоолой ёһоор, 1976 оной мартын 20-һоо Улаан-Үдэ хотын районуудта, республикын аймагуудта автомашинануудай техническэ талаараа ямар байлгын харалга эхилхэ, гэһэн захиралта Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет гаргаба. Ямар район, аймагай предприяти, организаци, эмхи зургаануудай, колхоз, совхозуудай автотранспорт болон үмсын автомашина хэзээ харагдахаб гэһэн график баталагданхай.

Харалгын болотор автомашинануудаа техническэ талаар һайн байлгахыень, автомашинануудай документые бэлдэхыень авто-ажахын предприяти, организаци, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, үмсэдөө автомашинатай хүнүүдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалба.

ХОЛЫН ТУРИСТ АЯНШАЛГАДА УРИНАБДИ

Улаан-Үдэ хотын болон республикымнай ажалшад Эхэ орон соогуур, хилын саагуур болон дүтэ шадаран хото городуудаар амаралтынгаа үедэ, һайндэрнүүд болон суббото, воскресениин үдэрнүүдтэ аяншалха дуратайшуулда экскурси болон аяншалгын Улаан-Үдын бюро тусхай поезд, автобус, самолёт эмхидхэжэ, холын аян замда эльгээдэг болоһоор үнинэй. Эндэ толилогдоһон суглуулбари соoһоо дуратай маршрудаа шэлэжэ абахыетнай танда дурадхагдана.

Мүн экскурси болон аяншалгын Улаан-Үдын бюро холын аяншалгада ошохо дуратайшуулда аяншалгын эхилхэһээ урид путёвкын сэнгэй түлбэриин болзор һубарюулжа түлэлгэтэйгөөр, мүн сэбэр мүнгэнэй тоосоогоор путёвконуудые худалдажа эхилэнхэй.

Экскурси болон аяншалгын Улаан-Үдын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд Р. СЕРЕБРЯКОВА, В. ВАХРУШЕВА, Л. ШАДРИНА гэгшэдэй материалнуудаар энэ суглуулбари бэлдэгдэбэ.

Хүн бүхэндэ өөрынь дуратай болоһон городууд олон. Тиимэһээ аляашье хото ургалта, хүгжэлтөөрөө гоё һайханшье, өөрэ янзын илгаатай байдаг шуу. Мүнөө совет хүн бүхэндэ герой-городууд үнэтэйдэ тоологдодог. Тиин амаралтада гараһан хүн бүхэн Москва, Ленинград, Киев, Волгоград, Одессэ гэхэ мэтын хүгжэлтэ ехэтэй городуудта ошожо харана, амарнашье. Эдэ городуудта хүрэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай болоһон газарнуудтай, Эхэ оронойнгоо түлөө зми наһаа үгэһэн сэрэгшэдэй хүшөөнүүд болон герой-городуудай түүхэ домогто ороһон зүйлнүүдтэй танилсажа ерэнэ ха юм.

Экскурси болон аяншалагшадай бюро байгша ондо самолёдоор нисдэхэ дуратайшуулда иимэ маршрудуудтай аяншалга дурадхана:

САМОЛЁДООР

Апрель һарада Улаан-Үдэ—Батуми гэһэн маршрудаар ябаха дуратайшуул хорёод хоногой туршада Батуми хототой танилсаха юм. Энэ аяншалга апрелиин 23-һаа майн 12 болотор үргэлжэлхэ. Путёвкынь сэн 307 түхэригтэ. Хоёрдохинь гэхэдэ, Улаан-Үдэ — Пятигорск гэһэн маршрут. Тус аяншалга апрелиин 13-һаа майн хоёр болотор эмхидхэгдэхэ юм. Путёвкынь сэн 289 түхэригтэ. Гурбадахинь — Улаан-Үдэ — Ленинград гэһэн маршрут апрелиин 10-һаа 19 болотор эмхидхэгдэхэ байна. Путёвконь 194 түхэригтэ. Тиихэдэ Улаан-Үдэ — Туапсе гэһэн маршрудай путёвко 315 түхэригэй. Аяншалга апрелиин 19-һөө майн 8 болотор үргэлжэлхээр хараалагдана.

Май һарада Улаан-Үдэ—Ленинград, мүн Батуми, Пятигорск, Новороссийск, Теберда—Туапсе, Туапсе гэһэн маршрудууд бии. Мүн июнь һарада Улаан-Үдэ — Москва, Ленинград, Батуми, Теберда-Туапсе, Новороссийск, Туапсе, июльдэ — Улаан-Үдэ — Батуми, Пятигорск Теберда — Туапсе, Новороссийск, Туапсе, мүн эдэ маршрудууд август, сентябрь, ноябрь, декабрь һаранuудта үргэлжэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Хоёр тээшээ самолёдоор ошохо эдэ аяншалгануудта хабаадагшад үдэртөө гурба удаа эдеэ хоол бариха, амарха байна.

Байгша ондо эмхидхэгдэһэн холын аяншалгада Теберда-Туапсе, Пятигорск гэһэн шэнэ маршрудууд оруулагданхай.

Пятигорск — энэ хадаа Кавказай аршаан булагаар элбэг, үнинэй хото болоно. Иишэ амархаар ерэгшэд Пятигорскын гоё һайхан байшан гэрнүүд болон сэсэг набшаар бүрхэгдэһэн үйлсэ, талмайнуудые хараха, сэнгэхэ аргатай. Эндэ хорёод хоног байжа амархадаа Железноводск, Кисловодск, Нальчик хотонуудта экскурсяар ошохо юм.

Теберда-Туапсе гэһэн маршрут мүн лэ һонирхолтой. Теберда... эндэ ерэһэн хүн бүхэн ой тайга соогуурнь ябахадаа дабирхайн, нарһанай шэлбүүһэнэй хангалтама үнэрые хэзээдэшье мартахагүй. Шобхо үндэр хада ууланuудтань зунай үедэ хайлажа үрдидэггүй саһа, нуур сөөрэмүүд, үдэр һүнигүй шаяин хүүсэн урдажа байдаг хүүюур, сэбэр һайхан уһатай хадын горхонуудай эрьеэр аяншалха болоно.

Энээнһээ гадна, аяншалагшад Кавказай ан амитадай, ургамалнуудай мэдээжэ заповедник хараха юм.

ТҮРЭЛ ХИЗААРАА ШЭНЖЭЛЭЕ

Экскурси болон аяншалгын Улаан-Үдын бюрогой хүдэлмэрилэгшэдэй эмхидхэһэн аяншалга республикын, мүн Улаан-Үдэ хотын ажалшадые ехэтэ һонирхуулдаг болоо. Гансахан үнгэрэгшэ жэлэй туршада 123.300 хүн хотын аяншалга, экскурсида хабаадуулагдаһан байгаа.

Һүүлэй хэдэхэн жэлэй туршада манай бюрогой хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдэ соогуураа тусхай экскурси эмхидхэжэ, тэрээндэ олон тоото ажалшадые хабаадуулжа шадаба. Тиин эдэнэр автобусоор город соогуураа ябажа үнгэрхэдөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ ба граждан дайнуудай жэлнүүдтэ ами наһаа үгэһэн ахa нүхэдэйнгөө хүшөөнүүдые, Хангаловай нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлгын, Сампиловай нэрэмжэтэ уран һайханай, этнографическа музейнүүдтэ табигдаһан буряад, эвенк, шэмээшэг арадуудай ажаһуудалдаа хэрэглэдэг хуушанай зэр зэмсэгүүдые хаража, ехэтэ һонирхоно.

Мүнөө үеын Улаан-Үдэ хото промышленна томо түбүүдэй нэгэн болоһхой. Орон дотороо мэдээжэ болоһон промышленна предприятинууд бии. Эдэ бүгэдые хараһан лэ хүн бүхэн өөрынгөө республикын ургалта, хүгжэлтөөр урмашахал байха.

Иимэ аяншалганууд амаралтын үдэр бүхэндэ эмхидхэгдэнэ. Новоселенгинск тосхондо нэгдэһэн декабристнуудай гүрэнэй музей, Хяагта хото үдэрөөр ошожо ерэхэдэ болоно.

ПОЕЗДООР

Холуур, дүтүүршье аяншалха дуратайшуул али олон хото городуудай түүхэтэ газарнуудтайнь танилсажа, һонирхолтой зүйлнүүдые мэдэжэ абадаг, ээлжээтэ амаралтаяа һайнаар, хүхюун сэнгэлигээршье үнгэргэдэг болонхойбди. Хэнэйшье мэдэһээр аяншалха дуратайшуул жэлэй алинinformationшье сагта — үбэл, хабар, зун, намаршье байг хамаагүй — амаралтаяа эмхи гуримтайгаар үнгэргэдэг болоо ха юм. Юуб гэхэдэ, манай совет оронoй ажалшадай ажабайдал, ажаһуудал жэлһээ жэлдэ һайжаржа, баян дэлгэр байдалтай болоо байһые нэн түрүүлэн гэршэлжэ үгэнэ бшуу. Холын аяншалгада дуратайшуулда дурадхагдаһан маршрудууд үргэн уужам Эхэ оронoймнай арбанһаа дээшэ хотын, область, хизаар, автономито, союзна республиканuудай һүүлэй үеын хүгжэлтэтэй танилсуулха болоно.

Үргэн Буряад оронoймнай ажалшад һаяхай холын аяншалгада олоороо хабаадалсадаг болоо. Энэнь һайшаалтай гээшэ бээ. Тиин эдэнэр эдэ аяншалгала тусхай поездоор орон соогуураа ябажа үнгэргэхые хүсэнэ. Тиихэдээ хүрэһэн лэ городойнгоо хэзээ мүндэлһэн тухай, мүн түүхэтэ-революционно памятнигуудтай танилсахынгаа хажуугаар, тэрэ хотын эрдэм, соёлой хүгжэлтэ, промышленность болон хүдөө ажахын томо барилганuудтай танилсаха, һонирхохо болоно бшуу. Түүхэ домогоор баян городто аяншалагшадай поезд хэдэн хоногой туршада байхаар хараалагданхай. Аяншалагшад энэ үе соогоо тиимэ хотонуудай бүхы баялигуудтай танилсаха аргатай.

Түмэр харгыгаар аяншалха дуратайшуулай анхаралда иимэ маршрудууд дурадхагдана гэбэл:

Майн 5-һаа 25 болотор Улаан-Үдэ — Смоленск — Минск—Брест— Вильнюс— Калининград — Ригэ—Таллин — Ленинград — Улаан-Үдэ гэһэн аян зам хараалагдана. Путёвконь 218 түхэригтэ.

Кавказай хото городуудаар — Улаан-Үдэ — Волгоград — Пятигорск — Тбилиси — Батуми — Сухуми — Гагра — Адлер — Куйбышев — Улаан-Үдэ гэһэн маршрудтай. Тэрэ поезд октябриин 2-һоо 22 болотор үргэлжэлхээр хараатай. Путёвкынь сэн 223 түхэриг.

Дунда Азиин хото городуудаар — Улаан-Үдэ — Новосибирск — Алма-Ата—Фрунзе — Ташкент — Фергана — Самарканд — Бухара — Душанбе — Ашхабад — Улаан-Үдэ гэһэн маршрут дурадхагдана. Октябриин 27-һоо ноябриин 16 болотор тус поезд аян замдаа ябахаар хүлеэгдэнэ. Путёвконь 199 түхэригтэ.

Поездоор хоёр тээшэз ябахадаа, купейнэ вагон соо байрлаха, вагон-ресторанда үдэрэй гурба удаа эдеэлхэ, маршрут соо хараалагдаһан хото городуудаар автобусоор аяншалха түлбэринь путёвкын сэндэ оруулагданхай.

Хүндэтэ уншагшад, иигээд лэ байгша ондо Эхэ орон соогуурнай эмхидхэгдэхэ холын аяншалгын поезд аян замдаа бэлэн болонхой. Тиимэ аяншалгада ябаха дуратайшуулда харгы замдаа пайн һайхан ябажа ерэхыень хүсэе.

ҺУРАГШАД, ТААНАДТА

Ородой агууехэ аяншалагша Н. П. Пржевальский Дунда Ази түбеэр аяншалжа ябахадаа, «Аяншалга хадаа ажабайдалые улам һайхан, сэнгэлиг болгодог» гэжэ дэмы хэлээгүй байха.

Манай республикын һурагшад жэл бүри зунайнгаа, мүн үбэлэй, хабарайнгаа амаралтын үедэ уужам дэлгэр Эхэ орон соогуураа аяншалжа, ном һудар соо үзэһэн, шэхээрээ дуулаһан юумэеэ нюдөөрөө хаража ерэхэдээ омогорхон баясана. Байгша оной январь һарада республикымнай һургуулинуудай мянгаһаа дээшэ һурагшад Эхэ оронoйнгоо хото городуудаар аяншалһан байха юм.

— Баргажанай, Бэшүүрэй, Яруунын, Хэжэнгын, Түнхэнэй, Захааминай, Хурамхаанай, Зэдын аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын 41-дэхи, 36-дахи, 37-дохи, 3-дахи, 4-дэхи дунда һургуулинуудай багшанар һурагшадайнгаа Эхэ орон соогуураа аяншалха хэрэгтэ али болохоор туһална, өөһэдөөшье хабаадалсана, — гэжэ экскурси болон аяншалгын Улаан-Үдын бюрогой директор Р. А. Серебрякова багшанарай оролдолгые һайшаан магтана.

Дурсагдагша аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын һургуулинуудай һурагшанар үбэлэйнгөө амаралтын үедэ герой-городууд Москва, Киев, Волгоград, Одессэ хүрэһэн, нүгөө заримнай Владивосток, Хабаровск, Шэтэ, Эрхүү, Братск, Фрунзе, Ашхабад, Ярославль хотонуудай түүхэтэ газарнуудтай танилсажа ерэһэн байгаа.

Дээрэ дурсагдаһан хото городуудта үшөө олон һургуулинуудай һурагшанарай ошоогүйе хараада абан, экскурси болон аяншалгын Улаан-Үдын бюро хабарай амаралтын үедэ үнгэргэгдэхэ һурагшадай шэнэ аяншалга эмхидхэһэн байна. Тиин 352 һурагшад арба нэгэн бүлэг болоно хубаараад, тодорхойлбол, Зэдын аймагай Торины, Дээдэ-Үшөөтэйн һурагшад — Москва, Захааминай аймагай Михайловкын һурагшад — Ленинград, Новгород, Бэшүүрэй, Ивалгын, Оронгын дунда һургуулиин һурагшад — Волгоград, Зэдын Дээдэ Үшөөтэйн хоёрдохи бүлэг һурагшад — Ярославль самолёдоор ошохо болонхой, мүнөө аян замдаа түхеэржэ эхилбэ.

Нүгөөдэ аяншалагшад Дунда Азиин городуудай түүхэтэ газарнуудтай танилсахаар поездоор аян замдаа мордохо юм. Энэ аяншалгада Зэдын аймагай Петропавловкын, Гэгээтэйн, Түнхэнэй аймагай Толтойн, Яруунын Инсэнгын, Нарһатын, Хурамхаанай аймагай Барханай, Мухар-Шэбэрэй Суулгын дунда һургуулинуудай бүлэг һурагшад ошохо.

Энээнһээ гадна, бүлэг һурагшад Шэтэ, Эрхүү хотонуудта ошохо дуратай байһанаа мэдүүлһэн байна. Тиихэдэ декабристнуудай нютагжаһан Новоселенгинск тосхон ошохо дуратайшуул һүүлэй үедэ бүри олошорно.

Путевкын сэндэ харгын ошолго, ерэлгын, эдеэнэй болон хонолгын түлбэри оруулагданхай.

Хилын саанаһаа

Телеграф, телефон, радио

УЛААН-БААТАР

АХА ДҮҮ ПАРТИНУУД ҺАЙШААНА

ТАСС

МНРП-ГЭЙ ЦК-ГАЙ ПОЛИТБЮРОГОЙ ШИНИДХЭБЭРИ

КПСС-эй XXV съездэ хабаадаһан МНРП-гэй делегациин толгойлогшо, МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалай тоосоое МНРП-гэй ЦК-гай Политбюро шагнаба. Тэрэ шиидхэбэри баталан абаа. Совет коммунистнуудай хуралдаан Советскэ Союзда коммунизм байгуулгада, дэлхэйн социалис хүсэнүүдые улам хүгжөөлгэдэ, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл ба жагсаал бэхижүүлгэдэ, эб найрамдалай, демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлые саашадань үргэдхэлгэдэ аймхабтар ехэ удха шанартай байна гээд тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

КПСС-эй XXIV съезд дээрэ һайшаагдан абтаһан эб найрамдалта программын үргэлжэлэл ба тэрэнэй саашанхи хүгжэлтэ болохо гадаадын политикын талаар КПСС-эй XXV съезд дээрэ табигдаһан зорилгонууд уласхоорондын шахардуу байдал гүнзэгырүүлэн һуларуулха, социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудые баталха хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлхэ юм гээд этигэн найдажа байһанаа МНРП-гэй ЦК-гай Политбюро мэдүүлээ.

Эб найрамдал, бүгэдэ нийтын аюулгүй байдал хангаха; дэлхэйн социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай харилсаа холбоое, бүхы дэлхэйн коммунистнуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ асуудалнуудаар КПСС-эй XXV съездын тобшололнуудые Монголой Арадай революционно парти халуунаар һайшаан дэмжэнэ.

Дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй олон түлөөлэгшэдэй хабаадаһан КПСС-эй XXV съезд пролетарска интернационализмын гол ёһонуудай хүсэн түгэлдэр байһые, эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй, национальна бээ даахан байдалай ба нийтын дэбжэлтын түлөө тэмсэлшэдэй дайшалхы һанал нэгэтэй байһые элирхэйлэн харуулба. Совет коммунистнуудай съезд коммунизмда, совет байгуулалтада харша маоизмда, мүн оппортунизмын бусад зүйлнүүдтэ эсэргүү тэмсэлые улам үргэдхэн шангадхаха гэһэн тэмдэг доро үнгэрөө.

КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй гол шэглэлнүүд, XXV съездын бүхы хүдэлмэри социалис болон коммунис байгуулалтын теоридо, бодото ажал ябуулгада, дэлхэйн революционно хүгжэлтэдэ шухала туһа хүргэхэ байна гээд МНРП-гэй ЦК-гай Политбюро тэмдэглэбэ.

КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан Ю. Цеденбал түрүүтэй МНРП-гэй делегациин ажал ябуулгые МНРП-гэй ЦК-гай Политбюро һайшаагаад, съездын материалнуудые олоной дунда ойлгуулха хүдэлмэрээ үргэнөөр дэлгэрүүлхыень, МНРП-гэй гэшүүд болон оронoй ажалшадай эдэ материалнуудые шудалха хэрэг эмхидхэхыень партиина бүхы организацинуудые уялгалаа.

ГАВАНА

Кубын КП-гэй делегаци бусаба

ТАСС

Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын Премьер-Министр Фидель Кастро түрүүтэй Кубын Коммунис партиин делегаци Гаванадаа бусажа ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай уряалаар ерэжэ, делегаци Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан байгаа.

КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэреэ дүүргэһэнэй һүүлээр Фидель Кастро албанай хэрэгээр Югославида, Болгарида, Алжирта, Гвинейн Республикада хүрэһэн байна.

РИМ

Сан-Маринын шэнэ правительство

ТАСС

Сан-Маринын Республикада шэнэ правительство бүридүүлэгдэбэ. Урдынхидал мэтэ христианско-демократическа партиин (долоон министрэй портфельдэ хүртөө), социалис партиин (гурбан министрэй тушаал дааба) түлөөлэгшэд тэрэнэй бүридэлдэ ороно. Һүүлэй 4 һарын туршада Сан-Маринын правительство кризисто ороһон юм.

Шэнэ правительствын программа мэдүүлгэ парламентда соносхогдоо.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһадна. «Тэжээлээ гамтайгаар, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ» — түрүү бэшэг. «Ленинскэ субботнигые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтая» — суглуулбари. «Шагналда хүртэгшэд» — хоёроон. «Социалис мүрысөөнэй дэбтэр» — суглуулбари. ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Холын хараа бодолтойгоор» — В. Белоусовай статья. «Хаанашье түрүү зэргэдэ» —Н. Галдановай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. ТАСС-ай материалнууд. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. ТАСС-ай материалнууд. «Амаралтаяа һонирхолтойгоор үнгэргэхэ гэбэл» — гэһэн республикын аяншалга болон экскурсиин бюрогой соносхол. Д. Хамановай корреспонденци.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС.

Ливанай политическэ байдал хёмороо зүришэлдөөтэй байһаар. Саг зуурын сэрэгэй губернатор А. Ахдабай армяар дэмжэгдэдэг парламентын олонхи депутадуудай эрилтэ табижа байгаашье һаань, президент С. Франжье тушаалһаа буугаагүй байһаар.

Бейрудэй радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, А. Ахдабай тала баридаг армиин частьнуудай, «Араб Ливанай арми» гэгдэдэг эмхиин хоорондохи хүсэлэл оролдолгонуудай нэгэдэл тухай хэлсээн баталагдаа. Сириин сэрэгүүд Ливанай газар дайда руу нэбтэрэн ороо ха гэһэн баруунай оронуудай баталамжые эрид буруушааһан А. Ахдабай, САР-ай премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Х. Хаддамай мэдүүлгэнүүд эндэ толилогдобо.

Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ Бейрудтэ зэбсэгтэ тулалдаанууд болоһон байна.

БЕЙРУТ

АРАБУУДАЙ ДОТООДЫН ХЭРЭГТЭ ТҮБЭГ ТАТАНА

ТАСС

СССР-эй ба АРЕ-гэй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорые болюулха тухай АРЕ-гэй президент А. Садатай шиидхэбэриие Араб зүүнэй оронуудай олониитэ, хэблэл буруушаана. Энэнь египет ба араб бусад арадуудай национальна аша туһада хоро хүргэхэ байна гэжэ онсолон тэмдэглэнэ. Энэ шиидхэбэри нэн түрүүн Египедтэ, араб бүхы арадуудта түбэг татаха юм гэжэ Ливанай «Ан-Нида» бэшэнэ. Һүүлшын шиидхэбэри гадаадын монополинуудта, араб арадуудта зүрюу харша США-гай империалис политикын аша туһада харюусана гэжэ газетэ мэдээсэнэ.

ДАМАСК. (ТАСС). Израилиин булимтаран эзэмдэһэн Араб газар нютагуудые сүлөөрүүлхын, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые һэргээхын түлөө тэмсэжэ байгшадые А. Садат хардаба гүрдэбэ гээшэ гэжэ Сириин «Аль-Баас» газетэ тэмдэглэнэ.

ЛОНДОН

Англиин премьер-министрэй канцеляриин мэдээсэл

ТАСС

Тушаалһаа буухa тушаа һанаашалжа байһан тухайдаа Англиин премьер-министр Г. Вильсон мэдээсэбэ. Энээн тухай тэрэ министрнүүдэй кабинедэй заседани дээрэ мэдээсээд абаһан шиидхэбэреэ королевэдэ дуулгаба.

Лейборис партиин шэнэ хүтэлбэрилэгшын һунгамсаарнь, Г. Вильсон тушаалһаа бууха байна гэжэ премьер-министрэй канцеляри соносхоо. Тус партиин шэнэ хүтэлбэрилэгшэ правительствын толгойлогшо болохо юм.

1976 оной март һарада тушаалһаа бууха һанаашалгатай байһан тухайдаа Г. Вильсон үшөө нёдондо жэлэй декабрь һарада королевэдэ мэдүүлээ һэн гээд премьер-министрэй канцеляриин тусхай мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. 1974 оной февраль һарада, лейборис партиин илалта туйлаһан парламентын һунгалтын урда тэрэ тэрэ иимэ мэдүүлгэ хээ һэн.

Г. Вильсон 31 жэл соо парламентын гэшүүн байгаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 18.30 — «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь В. Ф. Лысов үгэ хэлэхэ. 19.00 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.10 - Хоккейгээр СССР-эй чемпионат «Спартак» (М) — «Трактор»(Челябинск). 3-дахи үе. 19.45 — «Баримтата экран» (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Бидэнэр КамАЗ барнинабди» (үнгэтэ). 21.45 — «Пайде» — баримтата фильм (үнгэтэ). 21.55 — «Мусоргский» — уран һайханай фильм. 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.30 — Бүхэсоюзна ба уласхоорондын конкурсын лауреат, Литвагай ССР-эй арадай артист В. Даунорас дуулаха. 19.00 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Горн» — гэһэн пионернүүдэй ба һурагшадай тележурнал. 19.50 — Телевизионно һонин. 20.10 — Улаан-Үдэ хотын программа. 20.50 — «Элүүр энхэ байлга» — тележурнал (буряадаар).

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» мартын 17-до гэргэгдэһэн 11-дэхи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 3 (акробатика), 10 (буер), 11 ([illegible]), 24 (сана), 31 (тамаралга), 40 (туризм);

«Спортлото-2»: 4 (альпинизм), 6 (баскетбол), [illegible]лон), 10 (буер), 18 (городки), 35 (спидвей).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, телефоны: при[illegible] 2-54-93, секретариат — 2-66-77, общественная [illegible]ная — 2-56-62.

УНШАГШЫН һонирхохо байхат

КОММУНЫН САМОВ[illegible]

ГАНСАЛ РЕКОР[illegible] ТОГТООХЫН ТҮЛ[illegible]